

KESKENY ÚT

A KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI ÉS MISSZIÓI INTÉZET LAPJA VII. ÉVFOLYAM, 30. SZÁM, 2004. JÚNIUS

TÖRVÉNY ÉS KEGYELEM

(Róma 5,20)

•
AZ IMÁDKOZÁSRÓL...

•
FELKÉSZÜLÉS A HÁZASSÁGRA (1.)

•
SZABADULÁS A KÁRHOZATBÓL...

•
ÉLETET ÉS KEGYELMET SZEREZTÉL
SZÁMOMRA...

•
A REPEDT KORSÓ...

•
A HÍMZÉS KÉT OLDALA...

•
MIÉRT VAN ANNYI VALLÁS?

•
MILYEN VEZETŐKRE VAN
SZÜKSÉGÜNK?

•
LÉTEZETT-E KUNTA KINTE?

•
HITEHAGYÁS (2.)

•
INNEN-ONNAN

•
ISZLÁM ÉS A VATIKÁN (2.)

•
KRISZTUS
ÉS A TE PROBLÉMÁID (1.)

•
NOÉ BÁRKÁJA (1.)

TÖRVÉNY ÉS KEGYELEM

Talán nincs még egy olyan terület, ahol az emberek annyi tévedést követnének el, mint a törvény és a kegyelem kapcsolata. Némelyek a törvényt helyezik az evangélium helyére. Úgy tekintenek a törvényre, mintha az lenne az evangélium. Ezt tanítják: légy jószágos, jószívű, igazságos; ha jól nem tudsz tenni, legalább rosszat ne tégy másokkal, s reménykedhetsz az üdvösségedben. Akik ilyeneket tanítanak, nemcsak magukat, de másokat is kizárnak a mennyből. Mások az evangéliumnak való engedelmisséget teszik meg az üdvösség alapjául. Megint mások teljesen megvetik a törvényt, azt mondván, hogy mivel kegyelem alatt vagyunk, a törvényre nincs szükségünk. Eppen emiatt a sok tévelygés miatt fontos megvizsgálnunk, hogy van-e valamilyen szerepe a törvénynek az ember életében, s ha igen, akkor mi az. Azt már az elején megjegyezhetjük, hogy a törvény és a kegyelem nem választhatóak el egymástól, de különbséget kell tennünk a kettő között, mert különben felcserélve, nem a maguk helyén, nem a megfelelő módon fogjuk őket használni.

Mi tehát a törvény szerepe? Még mielőtt erre a kérdésre válaszolnék, hadd mondjam el azt, hogy *mit NEM kell tulajdonítanunk a törvény szerepének*. Pál apostol ebben a levelében, valamivel korábban világosan kifejti, hogy a törvény nem azért adatott, hogy az ember azáltal üdvözüljön: „Annakokáért a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg őelőtte...” (Róm 3,20) A zsidók nagy becsben tartották a törvényt, s mivel a törvény által gondolták az üdvösség útját, megdöbbenve kérdezheték magukban: „Ha a törvény által nem lehet üdvözülni, akkor mire való a törvény? Tán csak nem azt akarod mondani Pál, hogy semmi haszna nincsen a törvénynek?”

Pál apostol a következőképpen válaszol a feltett kérdésre: „A törvény pedig bejött, hogy a bűn megnövekedjék;...”

Azért van a törvény, hogy megnövekedjen a bűn. Tehát nem azért jött be a törvény, hogy az emberen segítsen, hanem azért, hogy tőle minden – magára épített – reménységet elvegyen. Rosszabb tehát a helyzetünk, amióta bejött a törvény, mert a bűn nem csökkent, hanem nőtt, s ezzel együtt az ítéletünk is nőtt.

Fontos megfigyelnünk azt, hogy a törvény a bűn mellé jött be: „a törvény pedig bejött, hogy a bűn – ami már benn volt – megnövekedjék”. Tehát, nem a törvény hozta be a bűnt, a törvény csak megnövelte a bűnt. Nem azért vétkezünk, mert van törvény – azaz nem a törvény felelős a mi bűneinkért –, hanem azért mert bűnösök vagyunk. „A törvényig volt bűn a világon” – mondja Pál a 13. versben. Mi ebből a tanulság? Az, hogy nincs mentségük azoknak sem, akik a törvény ismerete nélkül vétkeztek, vétkeznek, mert a természet világossága és a lelkiismeret elítéli őket bűneikben. „Mert akik törvény nélkül vétkeztek, törvény nélkül vesznek is el... Mert mikor a pogányok, akiknek törvényük nincsen, természettől a törvény dolgait cselekszik, akkor ők, törvényük nem lévén, önmaguknak törvényük. Mint akik megmutatják, hogy a törvény cselekedete be van írva az ő szívükbe, egyetemben bizonyosságot téven arról az ő lelkiismeretük és gondolataik, amelyek egymást kölcsönösen vádolják vagy mentegetik.” (Róm 2,12 kk.)

Térjünk azonban vissza eredeti kérdésünkhöz: Miért jött be a törvény? Azért, hogy bukásunk fokozódjon. Hogy még nyilvánvalóbbá váljon a mi szemeink előtt a mi elbukott állapotunk. A törvény szerepe tehát nem más, minthogy:

1. Növelje ismeretünket a bűnről: „...a bűn ismerete a törvény által van.” (Róm 3,20) Nem ismernénk a bűnt, s nem tudnánk, hogy mi a bűn, ha nem volna törvény. Továbbá: „...a bűnt nem ismertem, hanem csak a törvény által; mert a kívánságról sem tudtam volna,

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat.

Kiadja:
KÁROLYI GÁSPÁR TEOLÓGIAI
ÉS MISSZIÓI INTÉZET

3527 Miskolc, Kartács u. 1

Tel.: 46/412-558

Fax: 46/507-736

E-mail: kgtmi@axelero.hu

http://www.reformatus.org

Szerkesztő: Szőke Imre



Mózes a törvény tábláival

ha a törvény nem mondaná: Ne kívánjad!” (Róm 7,7) Ha nem mondaná a törvény, hogy ne kívánjad, nem tudnánk, hogy bűn kívánni mások tulajdonát. Hogyan növeli tehát a törvény a bűnről való ismeretünket? Kétféleképpen:

(a) Meghatározza, hogy mi a bűn. Megadja a bűn definícióját. Sok mindenről nem tudnánk, s nem tudtuk, hogy bűn, amíg a törvény nem világosított fel róla. Nem tudnánk, hogy a főszenység bálványimádás, a harag gyilkosság, a parázna gondolat már paráznaság, az igazság szépítése hazugság, az irigység gonosz kívánság, mást félni Istentől idegen istennek való szolgálás, az Ő nevét gyalázzani cáromkodás, a nyugalom napját megszentelteteni szentségtörés, stb. Azt sem tudnánk, hogy a homoszexualitás nem csak fertelmesség, hanem bűn is, ha Isten törvénye nem mondaná.

Isten törvénye határozza meg, hogy mi a bűn, s nem emberek. A kívánság azért bűn, mert Isten Igéje tiltja. Attól bűn valami, hogy Isten tiltja tőlünk.

Azért tilos Isten bármelyik személyének a kiábrázolása, vagy bármely szobor, kép felhasználása az istentiszteletben, mert a 2. parancsolat tiltja. A törvény autoritása mögött az Isten autoritása áll, ezért csak az veszi komolyan a törvényt, aki komolyan veszi Istent is. Mi sok mindenre azt mondanánk, hogy az csak élelmesség, de Isten Igéje azt mondja, hogy lopás. Egy kis „füllentésre” azt mondanánk, hogy nem bűn, de Isten azt mondja, hogy hazugság.

(b) Bemutatja, hogy milyen a bűn. Nem vesszük komolyan a bűnt addig, amíg nem látjuk, hogy milyen szörnyű, és milyen súlyos következményei vannak. A bűn annyira gonosz, hogy a szent, tökéletes törvénnyel társulva, halált nemz. „Tehát a jó nekem halálom lett-é? Távol legyen: sőt inkább a bűn az, hogy megtessék a bűn, mely a jó által nekem halált szerez, hogy felette igen bűnös legyen a bűn a parancsolat által.” A bűn annyira bűnös, hogy azt, ami szent, igaz és jó (Róm 7,12), halálunk eszközévé teszi. A törvény nem

azért hoz halált nekünk, mert rossz, hanem azért, mert bennünk bűnt talál, s amiatt elítél. A törvény bejött, hogy növelje a mi ismeretünket a bűnről.

2. Meggyőzzön minket a mi bűneinkről: A törvény a mi bűneinket leplezi le elsősorban, s nem a mellettem ülőnek a bűneit. Ezért úgy kell olvasnom a törvényt, hogy a saját életemet vizsgáljam annak tükrében.

A törvény napvilágra hozza apró bűneinket. Felnagyítja, pontosabban megmutatja valós méretükben őket. Az a kis hazugság, az a kis csalás, az a kis félrelépés, az a kis indulat mindjárt kárhozatos bűnné növi ki magát szemünkben, ami Isten szent haragját és méltó büntetését érdemli. Ézsaiás feddhetetlen életű ember volt, mégis mikor szembesült Isten szentségével, jajveszékelné kezdett, mert tisztátalannak látta magát a szent Isten előtt. A törvényben, a Tízparancsolatban tulajdonképpen Isten szentségével szembesülünk, és saját szentségtelenségünkkel.

Talán John Bunyan Zarándok útjából vett illusztráció még világosabbá teszi számunkra a törvény szerepét a mi életünkben. Értelmező beviszi Keresztyént egy poros, koszos, szemetes terembe, s megkéri őt, hogy seperjen össze. A sepregetés nagy porfelhőt okoz, olyannyira, hogy Keresztyén fuldokolni kezd. Ekkor Értelmező vizet hozat, amivel a termet meglocsolja, s így a por is leszáll, s könnyebben lehet már tisztaságot teremteni. Meg is kérdezi Értelmezőt, hogy mi ennek az üzenete. Vezetője így válaszol: „Ez a terem annak az embernek a szíve, aki az evangélium által nem volt megszentelve. A por pedig az eredendő bűn, meg az emberi szívnek romlottsága. A seprű a törvényt jelképezi, amely a nagy port előidézte („hogy a bűn megnövekedjék”). A víz az evangélium. Ez azt mutatja, hogy a törvény nem tudja kitakarítani a szívet, sőt ahelyett, hogy ezt megtenné, inkább feleleveníti (Róm 7,9), erőt ad neki (1Kor 15,56) és megnöveli (Róm 5,20). S még ha fel is fedi, meg is tiltja, erőt nem ad, hogy legyőzze. Az evangélium viszont megváltoztatja a szívet, megtisztítja azt, a bűn uralmát megtöri az ember szívében, és alkalmassá teszi az ember szívet arra, hogy a dicső Király helyet foglaljon benne.”

A törvény bejött, hogy a bűn megnövekedjék. De ez nemcsak egy intellektuális ismeret a bűnről, hanem egy bűnbánattal járó bűnismeret. Ilyenkor bűne-

ink ránk nehezednek, mint Dávidra is: „Míg elhallgattam, megavultak csontjaim a napestig való jajgatás miatt. Míg éjjel-nappal rám nehezedék kezéd, élet-erőm ellankadt, mintegy a nyár hevében.” (Zsolt 32,3-4) Amikor a törvény meggyőző bűneinkről, tudjuk, hogy egy személy ellen vétkeztünk, aki adta ezt a törvényt. S hogy elsősorban Ellene vétkeztünk. (Zsolt 51,6)

Bejött a törvény, hogy ránk bizonyítsa a mi bűneinket, azokat is, amelyekről mi sohasem gondoltuk, hogy bűnök lehetnek. A törvény olyan, mint az orvos, aki diagnosztizál, de meggyógyítani nem tud, hanem máshoz küld, ti. Krisztushoz.

3. Kísértésre és bűnre ad alkalmat a törvény, így is megnövekedik a bűn, ha a törvény bejön. „A bűn ereje a törvény” – írja Pál apostol (1Kor 15,56), mert amittől tilt, arra felcsigázza az érdeklődésünket. A tiltott gyümölcs édes. De ez nem azt jelenti, hogy a tiltással van baj. Hadd illusztráljam a gyerekekkel ezt. A gyereket is jobban érdekli az, amit tiltunk. De ettől még nem érezzük bűnösöknek magunkat, hogy tiltottuk tőle. Nem mi vagyunk hibások, hogy ő kívánja azt, amit megtagadunk tőle. Ugyanígy a törvény sem hibás azért, mert tilt, hanem mi vagyunk a hibások, mert tiltásának ellenére is kívánjuk a bűnt. Ha a szív nem lenne bűnös, a törvény nem jelentene kísértést az ember számára.

4. A törvény növeli a bűnt úgy is, hogy mentség nélkül hagy minket, mivel eltörli tudatlanságunkat. Most már nem mondhatjuk, hogy nem tudjuk. Tudjuk, hogy Isten nevét hiába felvenni bűn; másokra ok nélkül haragudni bűn; az Úr napját nem megszentelni bűn; más tulajdonát elvenni bűn; jobban bízni a pénzben, mint Istenben bűn; önmagunk fölött sajnálkozni bűn; önzőnek lenni bűn; más feleségét megkívnani bűn; erkölctelen filmeket nézni bűn; lustának lenni bűn, stb. Most már nem mondhatjuk, hogy nem tudtuk. Így elbukásunk sokkal nyilvánvalóbb.

5. A törvény kimondja az ítéletet: HALÁL. „Ha elhagy bennünket a kegyelem lelke – mondja Ágoston –, a törvény csak azért van, hogy vádoljon és megöljön.” „Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megírattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.” (Gal 3,10) A törvény átok alá helyez a mi bűneink miatt.

„Rendben van – mondod – de mit akar Isten ezzel elérni? Eddig sokkal

kevesebb bűnről tudtam, ami az én életemben is megtalálható, de most bejött a törvény, s bűneim megnövekedtek: több van, és nagyobbaknak is látom, mint láttam korábban. Eddig úgy gondoltam, hogy 3-4 bűnöm van, most meg rá kell döbennem, hogy tengernyi bűn lapul meg szívemben, s ki tudja, talán még ennél is több van. Nagyobb a sötétség, mint gondoltam. Nagyobb a baj, mint hittem volna. Eddig még volt valami reményem, de a törvény remény nélkül hagyott. Mi lesz most velem? Mire való ez? Meg akar ölni Isten?” Jogos a kérdés, s jó az, ha már valaki eljutott ide, hogy feltegye ezeket a kérdéseket, mert azt jelenti, hogy az ő életében Isten már leleplezte bűneit. Az Ige folytatódik:

„Ahol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővölködik.” Azért növekedik meg a bűn, hogy a kegyelem bővölködhessen. Ott van szükség vízre, ahol tűz van. Ott van szükség kegyelemre, ahol a bűnök miatt a törvény már fuldoklást okozó nyugtalanságot, kétségbeesést okozott. Ott kell a kegyelem, ahol bűn van, de ott van bűn, ahol a törvény megjelent (nem mint bűnt hozó, hanem mint bűnt leleplező). S nem akármilyen kegyelemről olvasunk itt, hanem bővölködő kegyelemről (John Bunyan írt egy könyvet ezzel a címmel). Minél na-

gyobb a bűn, annál nagyobb kegyelemre van szükség, hogy arra bocsánatot adjon. Minél több a bűn, annál több kegyelem kell. Nagy tűzhöz nem elég kevés víz. Nem kell félnünk attól, hogy annyira megnövekedik a bűn (akkora bűnt leplez le bennünk a törvény), hogy a kegyelem nem fogja tudni felülszárnyalni. Mert a kegyelem nemcsak kiegyenlíti a bűneinket, hanem felülmúlja azokat. Nem lehet nagyobb a bűn, mint amekkora a kegyelem. Nincs olyan bűn – a Szentlélek elleni vétséget leszámítva –, amire ne volna bocsánat: „... nagy az egekig a te kegyelmed, és a felhőkig a te hűséged.” (Zsolt 57,11) Ez a kegyelem a Jézus Krisztus által lehet a miénk, az Ő igazságáért és engesztelő áldozatáért. Ehhez a kegyelemhez Jézus Krisztus által jutunk. S így érkezünk el a törvény utolsó előtti szerepéhez, ti. ahhoz, hogy a törvény Krisztusra vezérlő mesterünk. (Gal 3,24) Megtanít arra, hogy Krisztusra van szükségünk, aki érettünk életét adta a kereszten. Megtanít arra, hogy Krisztus nélkül a halál gyermekei vagyunk, de Krisztusért miénk lehet az Atya kegyelme, ami elégséges ahhoz, hogy bűneinkre bocsánatot nyerjünk és az örök élet a miénk legyen. „Hogy miképpen uralkodott a bűn a halálra, azonképpen a kegyelem is uralkodjék igazság által



az örök életre a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róm 5,21)

Érdekes Isten módszere: kétségbeejt előbb, hogy segíthessen rajtunk. Ránk zúdítja bűneinket, ránk nehezíti azokat, hogy kegyelemért kiáltunk. Hadd legyen a végén néhány kérdés:

1. *Bejött-e a törvény a te életedbe, hogy megnövekedjen a bűn?* Avagy megláttad-e, hogy semmi esélyed nincs Isten kegyelme nélkül? Előkészített-e Isten törvénye Isten kegyelmére? Elvezetett-e már Krisztushoz? Talán még mindig kevésnek és kicsiknek látod bűneidet? Talán azt mondd, hogy le tudsz számolni bűneiddel a saját erődből is? Ó, ha kérdéseimre a válaszod nemleges, azt kívánom, hogy lásd meg: a bűn sokkal nagyobb és sokkal több, semhogy tisztára mosd magad Isten előtt, s ha bűneidben maradsz, kegyelem nélkül maradsz, s nem lesz részed az örök életben! De lehet, hogy már látod a bűneidet, ám félsz, hogy azok túl nagyok. Ne feledd: a kegyelem nagyobb!

2. *Te, aki már részesültél Isten kegyelmében:*

– Hálás vagy-e Istennek a megtapasztalt kegyelemért? Hiszen tengernyi bűnödöt törölte el.

– Komolyan veszed-e a bűnt? Avagy nem látod még mindig a bűn bűnösségét?

– Bővülködik-e a kegyelem a te életedben? Hiszed-e azt, hogy bármilyen nagy bűnnel nézzél szemben, a kegyelem nagyobb, mint a te bűnöd? Tudod-e, hogy mindig számíthatsz erre a kegyelemre? (Zsolt 118)

– Használod-e Isten törvényét, hogy az életedben még meglapuló bűnöket napfényre hozza s azok rendezésére buzdítson? Mert Isten törvénye a mi megszentelődésünk zsinórmértéke is – s ezzel úgy gondolom valamennyi szerepét a törvénynek már megemlítettem. A törvény sarkall arra, hogy törekedjünk a tökéletességre.

Adja Isten, hogy naponta jöjjön be a törvény a mi életünkbe, hogy megnövekedjen a bűn, hogy egyre többet felismerjünk abból. Azért, hogy a kegyelem is egyre inkább bővülködhessen, hogy egyre szentebbek legyünk. Hogy szentek legyünk, miként a mi Atyánk is szent. Ámen.

Sikó Mihály



Az imádkozásról...

„Ha a keresztyének legalább annyit imádkoznának, amennyit panaszkodnak, rövid időn belül nem lenne panaszuk...”

Anonymus

„Dolgozz úgy, mintha száz évet élnél, imádkozz úgy, mintha holnap meghalnál...”

Benjamin Franklin

„Terjeszd elő kéréseidet Isten elé, majd mondd ezt: 'Legyen meg a te akaratod, ne pedig az enyém.' A legcsodálatosabb lecke, amit megtanultam Isten iskolájában ez: Hagyom az Urat, hogy Ő válasszon helyettem...”

Dwight L. Moody

„Aki nem rohan Istenhez kora reggel, nem valószínű hogy napközben megtalálja...”

John Bunyan

„Ha meghallanám, hogy Krisztus a szomszéd szobában imádkozik értem, nem félnék egy millió ellenségtől sem. De a távolság nem számít... És Ő imádkozik értem...”

Robert Murray McCheyne

„A Gonosz egyik legfőbb foglalatossága, hogy meghiúsítsa a keresztyének imáját. Az Ördög nem fél az imanélküli tanulástól, az imanélküli munkától és az imanélküli vallástól. Kikacagja fáradásainkat, kigúnyolja bölcsességünket, de retteg, amikor imádkozunk...”

Samuel Chadwick

„Vagy az ima munkálja azt az emberben, hogy ne kövessen el bűnt; vagy a bűn csábítja arra az embert, hogy hagyja abba az imádkozást...”

John Bunyan

„Amikor az emberek nem törődnek azzal, amit Isten mond nekik Igéjében, Ő sem törődik azzal, amit Neki mondanak imáikban...”

William Gurnall

„A hit nélküli ima gyümölcstelen...”

Thomas Watson

„Túl sok ember imádkozik úgy mint a gyerekek, akik kopogtatnak az ajtón, majd elrohannak...”

Anonymus

„A hit lustán hever – sőt lehet, hogy halott imádkozás nélkül...”

Kálvin

„A láрма felőröl – a csend táplál...”

C. H. Spurgeon

„Több időt kell szentelnem az imakamrára. Túl sok a nyilvános szereplés! Csendességem megkurtítása éhínséget hoz lelkemre, elrabolja minden lelkierőmet...”

William Wilberforce

„Sokan azt mondják, hogy bármikor lehet imádkozni. Tudom, hogy lehet; de attól tartok, hogy az, aki nem imádkozik rendszeres időben, nagyon ritkán imádkozik...”

C. H. Spurgeon

Felkészülés a házasságra (1.)

A házasság nem kis dolog. Ez meghatározza életedet. Ettől a döntéstől függ – emberileg szólva – keresztyén életed jóléte, és hivatásod eredményessége. Rengeteg példát lehetne adni arra nézve, hogyan ment tönkre sokaknak a keresztyén élete, vagy adták fel hivatásukat rossz döntésük következtében. Hányan vannak, akiknek buzgóságuk meglankadt, akiknek kegyességük kihűlt, akik közösségeket hagytak el, akiknek bizonyágtevő életük elhalványult, és – mondjuk ki bátran, ugyanakkor mégis mély szomorúsággal – hányan vannak, akik keresztyén hitvallásukat és Megváltó Urukat is megtagadták rossz döntésük következtében? Miért van ez így? Hogyan lehetséges, hogy ez a csodálatos ajándék amelyet házasságnak nevezünk, olyan sok esetben bűnök és elbukások okának bizonyult? Több okot is megnevezhetnénk, azonban hadd fogalmazzam meg egy okban az összest, ami nem más, ***mint a keresztyén felnőttkorúság hiánya***. Egyetértek Douglas Wilsonnal, aki azt mondja, hogy: „Az Úrban való felnőttkorúság a házasságban való felnőttkorúság előfeltétele.”¹ Nos mit jelent a felnőttkorúság hiánya?

a. Először is a Szentírás igazságainak felületes ismeretét jelenti. A mai korban, amely az igazságot relatívvá, a Szentírást téveteggé, Istent emberré és az embert Istenné tette, nem csoda, ha sokan nem értékelik a világos, Isten által adott igazságokat. Az igazság Jézus Krisztus (Jn 14,6), de Ő maga mondta, hogy a megszentelődésünk során élnünk kell az Ő szavával. (Jn 17,17) Ezért tehát elengedhetetlen a Szentírás rendszerezett ismerete. Sajnos a mai teológiai káoszban, azt is ki kell mondanunk, hogy mi, a Szentírás ezen rendszerezett hitigazságait, a kegyelem tanításaként, evangéliumi igazságokként, vagy egyszerűen csak református tanításként vagy kálvinizmusként emlegetjük. Bár tudjuk, Kálvin határozottan tiltakozna, hogy az ő nevével fémjelezzük a keresztyén tanítást, mégis mivel ma a keresztyénség olyan sok mindent jelenthet, ezért pontosítunk és hisszük (bár alázattal készen állunk annak elfogadására, ha valaki jobbra tanít minket a Szentírásból), hogy a kálvinizmus nem más, mint az evangéliumi keresztyénség. Így tehát a keresztyén felnőttkorúság irányába tett első lépés a kegyelemről szóló tanítások megértése.

b. Másodszor a felnőttkorúság hiánya az ifjúkor kísértéseiben és bűneiben szemlélhető:

– ***A büszkeség*** egyike azoknak a bűnöknek, amely különösen érinti az ifjakat, és azokat, akik a keresztyén hitben nem növekednek. Hány házasulandó keresztyén szívét fertőzte meg az a büszkeség, amely ott lakozott a Fáraó, Hámán, Belsazar, Heródes szívében is. Hányan mondogatják büszkén: „Nekem ne mondja meg senki mit tegyek, és ne szóljon ebbe bele senki!” Hányan gondolják úgy, hogy a házasság egy olyan magánügy, amelyben nem adhat tanácsot senki.

– ***A testi gyönyörök és vágyak*** fertőznek meg másokat olyannyira, hogy nem tudnak logikus döntéseket hozni. Viccesen szokták mondogatni a szerelemről, hogy az megvakít. Nos, az igazi szerelem soha nem vakít meg, de a vágy, az igen. A testi vágy csak önmagát figyeli, és azt, hogyan nyerhet kielégítést. Ezért, nem mindegy, hogy mit hallgat és mit néz valaki. Sok esetben a testi vágyak lassan növik ki magukat óriásokká. Ott tombolnak az emberi szívben, és késztetik szolgáskodásra az őket táplálókat. A vágy zsarnok, ami csak parancsolni tud. Ezért mondta valaki nagyon jól: a szeretet tud várni, a vágy soha.

– ***Meggondolatlan és elhamarkodott cselekvés*** jellemző a hitben erőtlenekekre. Thomas Brooks, a híres puritán szerző mondja: „A kapkodó lélek istentelen lélek, a kapkodó lélek gyenge lélek.”² Hányan tették tönkre meggondolatlan, gyors cselekvésükkel több éves munka gyümölcsét. Hányan cselekesznek hirtelen felindulásból, és aztán egy életen át keseregnek gyors döntésük következményein.

– ***A világi kívánságok*** – amelyek csak a szépet láttatják –, gyakran eltérítettek már sok keresztyént. Hányan kezdték a világot tartani mércéjüknek a házasság kérdésében is. Sokan csak a külső szépségre néznek, mások a vagyonra, vagy azokra az anyagiakra, amit egy házasság biztosíthat, megint mások pedig egy tiszteltreméltó pozícióról álmodoznak. Pedig a világ elmúlik és annak kívánsága is, és sok esetben későn derül ki,



¹ Douglas Wilson, *Reforming Marriage*, Canon Press, Moscow, Idaho, 1995, 11. o.

² Ed. Alexander B. Grosart, *The Works of Thomas Brooks*, The Banner of Truth, Edinburgh, 1980, 1. köt., 202. o.

hogy csak talmi csillogás volt az, ami úgy lenyűgözött.

Ezért hát, mint keresztyénnek, kötelességed számolni ezekkel a kísértésekkel és bűnökkel! Ne gondold, hogy te nem eshetsz el! Ezek elkerülése végett nézzünk most egy pár gyakorlati tanácsot.

1. Gyakorlati tanácsok udvarlás, jegyesség és házasság előtt

1. Tanulj!

Nos, ha ilyen nagy veszély a felnőttkorúság hiánya, akkor valóban nagy odafigyelést kell szentelni a tanulásra. Ez a tanulás pedig természetesen többet kell hogy jelentsen bizonyos könyvek olvasgatásánál, és információ gyűjtésnél – ami természetesen hasznos –, de nagy odafigyelést kell fordítani a tanultak alkalmazására. Lehet, hogy már 25 házassággal kapcsolatos könyvet elolvastál, de ez még nem jelenti azt, hogy a megfelelő időben a megfelelő döntést megfelelő módon fogod meghozni. Ezért vizsgálj meg az életed, nézd meg hol tartasz a következő területeken, és cselekedj mindezek fényében!

(a) Férfi

(1) Tanuld meg, hogyan kell majd családfőként felelősséget gyakorolni!

Ehhez mindenekelőtt azt szükséges megértened, hogy a feleség feje a férj. (Ef 5,23) A görög szó, amely itt használva van (kefal), annyit tesz, mint vezetni, vagy autoritást gyakorolni. Ezért tehát meg kell tanulnod felkészülni arra, hogy a család vezetője légy. Mít jelent ez? Elsősorban ez Istentől nyert felelősség, amely a teremtetési rendből fakad, és ezért túlmutat a kulturális tényezőkön. (1Tim 2,12–13) Nem egy opcionális dolog tehát, hanem kötelességed. Továbbá ahhoz, hogy ennek eleget tégy, meg kell tanulnod bátornak, előrelátónak, kezdeményezőnek, határozottnak lenned. Ha bizonyos dolgokban vezetéssel bíztak meg, akkor tervezz, és hozz megfelelő döntéseket. Más szóval légy férfi! (A mai elnőiesedett társadalomban bizony komolyan kell harcolni ezért.) Hogyan valósíthatod ezt meg? Mindenekelőtt imádkozz bölcsességért, és tanulmányozd az Igét! Emlékezz, hogy a bölcsesség kezdete az Úr félelme. Továbbá vedd fel a har-

cot a gyávasággal és a félelmeiddel! Ehhez pedig Krisztusra, és az Ő önfeláldozó szeretetére kell tekintened, mert „a teljes szeretet kiűzi a félelmet.” Az autoritás gyakorlása nem zsarnokságot jelent, hanem önfeláldozó szeretetből fakadó cselekvést. Ezt pedig csak a mi Urunktól, Jézustól tanulhatod meg.

(2) Tanuld meg, hogyan kell anyagi felelősséget gyakorolni!

Természetesen itt nem csak arról van szó, hogy ha szüleidtől pénzt kapsz, akkor azt tudd megfelelően elkölteni. Bár ezt már nagyon korán meg kellene tanulnod (sokan ezt sem tanulják meg), itt sokkal inkább arra buzdítanálak, hogy vedd komolyan az elhivatásod kérdését. Az anyagiak kérdése ugyanis egy összetettebb kérdéskör. Az Öszövecségben a vőlegénynek bizonyos összeget kellett adnia a lányért az apának. (Nem kell kétségbeesni, nem szeretnénk újra bevezetni e szokást.) Ez arra mutat, hogy addigra már olyan helyzetben volt az ifjú, hogy mindezt elő tudta teremteni. Tehát az anyagi felelősség gyakorlása azt jelenti, hogy: (a) válassz magadnak egy hivatást, (b) készülj fel erre megfelelően, (c) találj megfelelő munkahelyet, (d) kezdj el félretenni pénzt a házasságra, hogy ne adósággal kelljen abba belépned. Sokan abszolút komolytalanul kezelik a fent említetteket, és ezért látunk tizenéveseket összeházasodni iskolaidőben, ami később rengeteg problémát eredményez. Ha tehát nincs hivatásod, munkahelyed, bizony megfontolandó, hogy tudsz-e anyagilag felelősséget vállalni.

(3) Tanuld meg, hogyan kell teológiai felelősséget gyakorolni!

Sok átlag keresztyén úgy gondolja, elegendő, ha a hit alapigazságait tudja. Nem akar ő lelkész lenni, ezért szerinte a teológia a „papok” dolga. Márpedig az Ige szerint te leszel családod lelkésze, és ezért arra is készülnöd kell, hogy milyen tanítást fogsz adni feleségednek, családodnak. Sok esetben a feleség olyan komoly teológiai, bibliaismerettel rendelkezik, hogy a férj ezért is szégyelli elővenni a Bibliát, mert úgy érzi, ő semmit nem tud mondani. Hogyan lehet ezen változtatni? Természetesen úgy, hogy már a házasság előtt komolyan veszed az Ige, és a megfelelő református irodalom tanulmányozását. Olvass sokat, és jegyzeteld ki azo-

kat a könyveket, amelyeket olvasol! Ne csak önmagadért tedd ezt, hanem leendő családodért!

(4) Tanuld meg, hogyan kell szexuális felelősséget gyakorolni!

Sokan úgy gondolják, hogy ha nem élnek kicsapongó életet, ez már elég is. Mi egy erkölcstelen kultúrában élünk, ezért nagyon fontos egy fiatalembernek, hogy kerülje a kísértés lehetőségeit is. Bizony az önfegyelem tanulása és gyakorlása egy olyan kihívás, amelyben az elbukás alkalmatlanná tesz a házasságra. Úgy, amint Jób is tette, köss szövetséget szemeiddel, és ne engedd azokat bármire figyelni! Mivel a kísértés nem csak kívülről jön, hanem belülről is, ne engedd, hogy tisztátalan gondolatok meggyökerezzenek szívedben! Távoztasd el magadtól az ábrándozást, mert ez gyakran a rossz cselekvésére vezet! Ne engedd, hogy a feleségideált a világ szabja neked, mert akkor csak egy topmodel jöhet számításba! Tanuld meg tehát a külső szépséget megfelelő módon értékelni! A belső szépség legyen mindig fontosabb a külsőnél!

(b) Nő

(1) Tanuld meg, hogyan kell különbséget tenni!

Bár az apának felelőssége óvni lányát attól, nehogy valaki becsapja, mégis erre neked is készülnöd kell. Manapság egy-egy fiú sok mindenre képes lehet azért, hogy megszerezze vágyai tárgyát. Ezért kell megtanulnod a házasság előtt, hogy mennyire fontos az értelem használata. „Jól csak a szívével lát az ember” – mondja a Kisherceg Saint-Exupéry könyvében, és ezalatt az érzelmeket érti. Azonban a házasságra lépés döntését nem csak az érzelmek alapján kell meghoznod. A Biblia szóhasználatában ugyanis a szív az értelmet, az érzelmeket és az akaratot is jelenti. Így tehát használnod kell az értelmet akkor is, amikor érzelmeid már nagyon erősen döntésre buzdítanak. A különbségtévesztés elsősorban a teológia területén kell hogy megtörténjen. Ehhez rendelkezned kell jó igeismerettel, és igenis kell, hogy legyen bizonyos teológiai jártasságod. Mi, akik az Ige szerint nem értünk egyet azzal, hogy a nők tanító tisztséget töltsenek be az egyházban, mégis fontosnak látjuk azt, hogy a nők igenis értsék világosan a különbsé-



geket bizonyos bibliai vagy teológiai kérdések között. Ehhez pedig arra van szükség, hogy házasság előtt már komolyan kutassák az Írásokat, és olvassanak jó könyveket (ehhez nem szükséges teológia elvégzése). Tehát légy képes nagyon gyorsan megkülönböztetni, hogy hívó, vagy hitetlen a közelítő férfi! Tudd megítélni, hogy református, vagy arminianus beállítottságú! Liberális, vagy konzervatív keresztyén? Ha református/presbiterianus, mi a véleménye a hitvalló közösségekről? Ha más evangéliumi közösségből való, mennyire nyitott a református tanításra, és hajlandó-e az alkalmakon részt venni? Sorolhatnám még az ehhez hasonló kérdéseket, amelyekben jó, ha már te világosan különbséget tudsz tenni. Ehhez kérheted keresztyén édesapád, vagy gyülekezeti vezetőid segítségét! Másodszor, mivel Isten hozzádilló segítő társat rendelt, gondolkodj el ezen. Bár ez nem azt jelenti, hogy bizonyos különbségek nem hidalhatók át, de mégis komolyan kell mérlegelned az esetleges faji, nemzeti-ségi, kulturális, életkorbeli, érdeklődésbeli különbségeket is. Persze mindezt tudva, mégis tartsd szem előtt, hogy Isten nem a tükörképedet rendelte társadul. Harmadszor, légy nagyon figyelmes egyes férfiak érzelmi taktikáira, akik nem akarnak objektív kérdésekre objektív módon válaszolni, hanem állandóan a szubjektív érzelmek területére menekülnek, hogy ezáltal nyomást gyakoroljanak rád.

(2) Tanuld meg, hogyan kell segítséget kérni azoktól, akik autoritással bírnak feletted!

Az előbbieket szem előtt tartva nem szégyen az, ha segítséget kérsz, és másokat is beavatsz házasságoddal kapcsolatos kérdéseidbe. Természetesen itt elsősorban a keresztyén édesapát, vagy édesanyát ajánlom figyelmedbe, de ha ez nincs, akkor a gyülekezet vezetőit, vagy elöljáróit. Ők azok, akiknek tanácsai ebben a kérdésben az ügy komolysága miatt, komoly megfontolást igényelnek. A barátok, ismerősök, gyülekezeti tagok tanácsai csak ezután vehetők figyelembe.

(3) Tanuld meg, hogyan kell otthoni munkát végezni!

Mivel házasságodra komolyan készülsz, ezért tanuld meg jól végezni azt a munkát, amelyben nap mint nap részed lesz! Ez pedig nem más, mint a házi munka. A mosás, főzés, takarítás, varrás és más házi munka, már otthon a szülők mellett elsajátítható. Ha ebben otthon nem kaptál sok segítséget, vagy eseteleg pont kivontak ebből a munkából, akkor kérj segítséget idősebb asszonytestvérektől, és tervszerűen törekedj a hiányosságok pótlására!

(4) Tanuld meg, hogyan lehet keresztyénként vonzónak lenni!

Végül, azt is tanulnod kell, hogyan lehetsz vonzó anélkül, hogy kihívó lennél. Ma, amikor a nők többsége kihívóan öltözködik, neked törekedned kell, hogy ne a világ után haladj. A komoly keresztyén férfiak amúgy sem a kihívó keresztyén nőket keresik. Törekedj tehát arra, hogy öltözeted legyen visszafogott, de ne nagymama divatja szerint, és minden más szépítőszert csak diszkréten legyen használva. Amint az Ige is

mondja: „Akiknek ékessége ne legyen a külső, hajuknak fonogatásából és arany-nak felrakásából vagy öltözékek felvételéből való, hanem a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek romolhatatlanságával, ami igen becses az Isten előtt.” (1Pt 3,4-5) A szelíd és csendes lélek valóban megszépíti a külsőt is, de itt ne csupán valami misztikus dologra gondoljunk, hanem arra, hogy az alázatos nő tud szolgálni, és másokra figyelni. Az ilyen nő cselekedetei pedig hangosabban beszélnek szépségéről, mint a divatlapok szépségeinek képei.

2. Keress társat!

Nem értünk egyet azzal a „kegyes” felfogással, hogy imádkozz, és aztán megérkezik a társ. Valamit mind a férfinak, mind a nőnek tenni kell. Igen, elsősorban imádkoznod kell, de ez még nem minden. Ha imádkozol, akkor tenned is kell valamit! Amint már említettük, törekedj arra, hogy valódi keresztyén jellemed legyen. Nem elégedhetsz meg az átlaggal, nem nyugodhatsz bele a közép-szerűségbe. A továbbiakban azonban igenis keresned kell egy társat! Még a nőknek is? Igen! Nem ülhetsz otthon, hanem olyan helyekre kell menned, ahol találkozhat szelíd keresztyén férfakkal! Ahogy Jay Adams mondja, „ne csatlakozz az egyedülálló nők együletéhez, ahol azok sorsukat siratják, de nem tesznek semmit azért.”³ Menj olyan konferenciákra, táborokba, iskolákba, ahol keresztyén fiatalokkal ismerkedhetsz, és kérj tanácsot másoktól is!

II. Mit értünk a keresztyén udvarlás alatt?

Miközben az udvarlásról beszélünk, világos különbséget kell tennünk a mai értelemben vett udvarlás – amit a későbbiek során randevúzásként említek –, és a biblikus udvarlás között. A randevúzás ugyanis, ma az udvarlás elfogadott formája még a keresztyének között is. Mit értünk ez alatt? Általában azt, amikor egy fiúnak megtetszik egy lány, és elkezdene találkozni kettésben, „együtt járnak”, semmiféle elkötelezettség nélkül. Mi a rossz ebben? – kérdezheted. Sajnos, mivel ez annyira megszokott és „természetes” manap-

³ Dr. Jay Adams, *Christian Living in the Home*, Presbyterian and Reformed Publishing Company, Phillipsburg, New Jersey, 1972, 62. o.

ság, bizony nagyon nehéz elkerülnünk a vaskalaposság vádját, amikor ezt kritizáljuk. Mégis megteesszük, mert hiszszük, hogy a Biblia mást tanít. Miért nem biblikus a randizás tehát? Elsősorban azért, mert a kettesben eltöltött órák, esték, nagyon komoly kísértést jelentenek mindkét félnek. Különösen olyan helyeken és olyan időpontokban, ahol, és amikor majdnem bizonyosan senki nem zavarhatja őket. „Azért, aki azt hiszi, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék.” (1Kor 10,12) Általában az ilyen együtt töltött idő azt eredményezi, hogy kikerülhetetlen lesz az egymás érintése. A tapasztalat igazolja, hogy hány keresztyén!!! pár úgy ment már házasságba, hogy szomorúan el kellett mondaniuk, hogy „hát megtörtént az, aminek csak a házasságban kellett volna megtörténnie”. Még szomorúbb, hogy jövődő keresztyén vezetők is hasonló módon buktak el. (Jó, hogy nincsenek statisztikáink ezen a téren, mert elszörnyednénk, hogy milyen kevés keresztyén lép be tisztán a házasságba.) Másodszor, mivel a randizás érzelmet ébreszt, nagy veszélyt jelent a keresztyén fiatalra, hogy összetéveszti a vágyat a szerelemmel. Javasolom mindenkinek tanulmányozásra a Bibliából ismert Támár és Amnon esetét. (2Sám 13) Harmadszor, a randizás a társ kapcsolat komolyságát is elveszi. Megszünteti az életreszóló döntés komolyságát. Sokan egyidőben több partnerrel is találkozhatnak. Mások pedig azért tartanak egy barátot, vagy egy barátnőt, mert szükséges hogy nekik is legyen valaki, akivel dicsekedhetnek. De ha nem ezért tennék is, mégis sokan „őszintén” újabb és újabb kapcsolatokba, randevúba menekülnek. Sok esetben ez illusztrálja a mai keresztyének önző magatartását, és sajnos egy éncentrikus házasságképet is eredményez. Sok keresztyén nem akar szembenézni komolyan a saját problémáival, és úgy gondolja, egy „kapcsolat” megold mindent. Végül pedig a randizás egy világos lázadás az Isten által rendelt autoritás ellen. Ez pedig a szülők, vagy a gyülekezet autoritása. Miért? Mert az ilyen fajta udvarlás nem a szülők, vagy a gyülekezet felügyelete alatt történik. Miért kellene, hogy bizonyos felügyelet alatt történjen? – kérde. Azért, mert az Ige világosan tanít több helyen is ar-

ról, hogy az apa felelős azért, hogyan adja férjhez lányát. Ha nem elegendő az, hogy ma is érvényes az az alapelv, amely már az Ószövetségben is nyilvánvaló volt (4Móz 30,3–5; 5Móz 22,13–21), hadd álljon itt az újszövetségi parancs: „Aki pedig szilárdan áll a szívében, és szükség nem kényszeríti, hatalma pedig van a tulajdon akarata fölött, és azt végezte el szívében, hogy megtartja hajadon leányát, jól cselekszi. Azért, aki férjhez adja, az is jól cselekszi, de aki nem adja, még jobban cselekszi.” (1Kor 7,37–38) Azon ne akadunk most fenn, miért mondja Pál azt, hogy jobb, ha az apa nem adja férjhez a lányát, hiszen világos, hogy Pál a 26. versben említett „jelenvaló szükség” vagyis üldöztetési időszak miatt javasolta ezt. Sokkal inkább lássuk meg azt, hogy az Ige igenis az apát ruházza fel azzal az autoritással, hogy lányát férjhez adja, vagy ne. Nyilvánvaló, hogy bármilyen udvarlási folyamat fölött ő kell, hogy rendelkezzen. Természetesen ha apa nincs, vagy ha a szülők elváltak, akkor abban az esetben az anya gyakorolja ezt a felelősséget. Ha pedig egyik szülő sem keresztyén, és gyermeküket Isten Igéjével ellentétes udvarlási folyamatba akarnák kényszeríteni, akkor a gyülekezetnek, és a gyülekezet előjáróinak felelőssége közbelépni a megfelelő autoritás gyakorlása által.

1. Miért udvarolj?

A biblikus udvarlás során tehát az apának felelőssége, hogy felügyelje az udvarlás folyamatát. Az udvarlás szó tehát nem rossz, mert a szó eredete arra mutat, hogy valaki elkezdett a lány szüleinek udvarába járni, természetesen olyan célból, hogy a későbbiekben a lányt feleségül vegye. Maga a szó is egyfajta védettséget sugall. Az udvarlás valakinek az udvarán történt, nem a moziban, nem a tengerparton, vagy az erdőben, hanem az apa autoritási területén. Ezzel ugyanakkor nem azt akartam mondani, hogy az udvarlás régebben mindig biblikus volt, hanem csak az udvarlás szavunk használatát védem. Vannak ugyanis keresztyének, akik semmiféle udvarlással nem értenek egyet, hanem úgy gondolják, hogy várjon a keresztyén fiú addig, amíg eldönti, hogy ki lesz a felesége (természetesen Isten vezetéséért imádkozva), majd

pedig kérje meg egyből a lány kezét bevezető udvarlás nélkül. Lehet, hogy ez az álláspont lehet nagyon kegyesnek tűnik, mégis azt kell mondanunk, nagy mértékű büszkeséget és önzést tükröz. Ezekben az esetekben a fiú legtöbbször érzéseire, Istentől kapott jelekre hivatkozva jelenti ki, hogy feleségül szeretne venni valakit. A döntése „derült égből villámcsapásként” éri a lányt. Természetesen legtöbbször ószövetségi példákra hivatkoznak, hogy ott is hasonlóképpen cselekedtek. Csak azt felejtik el ezek a keresztyének, hogy abban az időben adott Isten egyenes kijelentést, mert a kijelentés (a Biblia) még nem zárult le. Most azonban Isten nem ad személyre szóló kijelentést, hanem sokkal inkább alapelvek által vezet. Ezen alapelvek alkalmazása során pedig sajnos még a keresztyének is tévedhetnek. Ezért helyeseljük azt, hogy a házasságkötés nagy döntését, több olyan kisebb döntés előzze meg, amelyekben más keresztyének (a szülők, gyülekezeti vezetők, testvérek) tanácsa, véleménye érvényesül, mert így sokkal kisebb esélye van a tévedésnek. Az udvarlás elhatározása tehát az első döntés ebben a döntéssorozatban. Nem könnyelmű döntés, nem „próba szerencse”, hanem a komolyság tekintetében felér a házasságkötés döntésével, mert alapvetően arra irányul. Az udvarlás elkezdéséhez szükség van az apa, a szülők jóváhagyására. Mégis, az udvarlás esetében az azt engedélyező apa (vagy ha nincs, akkor az anya, vagy a gyülekezeti vezetők) fenntartja azt a jogot, hogy bármikor visszavonja engedélyét. Hasonlóképpen az udvarlásban résztvevő felek is bármikor véget vethetnek ennek a folyamatnak, ha bizonyos biblikus alapelvek sérülnek. Az udvarlás tehát egy bizonyos autoritás alatt történő ismerkedés. Ebben az időszakban tisztázódhatnak kérdések, nyilvánvalóvá válhat, hogy tud-e a két fiatal problémákat, nézeteltéréseket Isten szerint, biblikusan megoldani.

2. Kinek udvarolj, vagy kinek engedd, hogy neked udvaroljon?

Bár ez egy nagyon nehéz kérdés, mégis a biblikus alapelv nagyon világos. „Szerzek neki segítőtársat hozzá illőt.” (1Móz 2,18) Alapvetően egy hozzád illő segítőtársra van szükséged. Bár nagyon elterjedt mondás, hogy „az

ellentétek vonzzák egymást”, mégis a tűz és a víz nem lép házasságra, hanem elpusztítja egymást. A hozzád illő segítő társ bizonyos dolgokban kell, hogy hasonlítson hozzád, más dolgokban pedig ki kell, hogy egészítsen. Azok a dolgok pedig amiben kiegészít, azok Isten szerinti tulajdonságok kell, hogy legyenek. Ne mondd könnyelműen, „persze ő tapintatlan, esetenként durva, szüleit megvető, nagyzó, beképzelt stb., de hát nem lehetünk mind egyformák.” Ha valakinek jelleme keresztyénségét tekintve komoly kételyekre ad okot, akkor nem valószínű, hogy ő hozzád illő, ha pedig mégis, akkor lehet, hogy a te keresztyénségeddel vannak gondok.

(a) Mindenekelőtt lelkiekben legyen hozzádillő jövődő társad. Ez alatt nem csak azt értem, hogy legyen keresztyén, hanem legyen hasonló meggyőződésű. A teológiai kérdéseket célszerű minél előbb megbeszélni. Ezért tehát jó, ha a jövődő társad kálvinista meggyőződésű, és egy hitvalló gyülekezet tagja. A gyülekezeti tagság pusztán külsőségnek tűnik egyesek szemében, de egyértelmű, hogy nem az. Ez által ugyanis két dolgról nyersz igazolást. Egyfelől nyilvánvaló lesz, hogy jövődő társad nem egy „rejtőzködő” keresztyén, hanem fel meri vállalni hitét, és azonosul a hitvallásával megegyező gyülekezettel. Másfelől pedig a gyülekezeti vezetők által külső megerősítést is kaphatsz az illető személy meggyőződéséről. Így nem leszel kitéve annak a veszélynek, hogy a „szerelem” hatására jövődő társad mindent hisz, mindenről egyetért, sőt mindent meg is tesz „hite” igazolása végett. Jövődő társad teológiai meggyőződéséről tehát több forrás áll rendelkezésedre. Egyfelől a te megfigyelésed, másfelől az ő szóbeli bizonyosságtétele, amelyet megerősít egy hitvalló gyülekezetben való tagsága, végül pedig szülei (ha keresztyének), gyülekezeti előjárói, és barátai bizonyosságtétele. Mennyire más így megbizonyosodni jövődőbeli társad meggyőződéséről, mint csak annyit mondani: „Megláttam, megszerettem, és mikor beszéltem vele, rájöttem, hogy pontosan azt hiszi, amit én.” Szomorú, hogy sok keresztyén az előbb idézett módon dönti el ezt a létfontosságú kérdést, amely később rengeteg probléma gyökerét fogja jelenteni számára.

(b) Legyen hozzád illő testiekben is az, akinek udvarolni szeretnél, vagy aki majd neked fog udvarolni. Mindenekelőtt egy egészséges önértékelés segít abban, hogy ne rugaszkodj el a földtől, és ne engedd, hogy reklámok szabályozzák vágyaidat. Lásd meg ezért hiányosságaidat (fogyatékoságaidat), de természetes, hogy olyan valakinek udvarolj, vagy engedd, hogy neked udvaroljon, aki külsőleg, testi tulajdonságait tekintve is tetszik. Másfelől jó, ha nincs túl nagy korkülönbség – bár természetesen vannak kivételek –, de mégsem javasolandó, hogy a nő 15–20 évvel idősebb legyen, de az sem, hogy éretlen legyen a házasságra. Ugyanakkor a fiúra is igaz, hogy pl. 16 évesen



ne udvarlásra törje a fejét, mert annak még nincs itt az ideje. Természetesen, bár hasonlóan vannak kivételek, nem javasolandó az sem, hogy a nő egy-két fejjel magasabb legyen, sem az, hogy a nő műveltsége messze felülhaladja a fiúét. Milyen biblíátlan érvek ezek? – kérdezheted. Hát ilyen esetekben nem lehet sikeres egy házasság? Kivételek vannak, mégis azt mondom, hogy a Biblia azt tanítja, hogy a férj a feje feleségének. (1Kor 11,3) Ezért tehát az előbb említett testi különbségek igenis megnehezíthetik ezen biblikus alapelv megvalósulását. Ezért kell bizonyos figyelmet szentelni ezeknek a testi tényezőknek is.

3. *Mikor kezd el az udvarlást, vagy engedd, hogy neked udvaroljanak?*

Lehet, hogy egy nagyon pontos választ szeretnél, de sajnos erre nem me-

részkedhetünk. Az egyszerű válasz: akkor kezd el udvarolni, vagy engedd, hogy neked udvaroljanak, amikor elértél egy bizonyos keresztyén felnőttkorúságot. Mikor következik ez be? Igen, ennek van bizonyos köze az életkorodhoz is, és nyilvánvaló, hogy nem ajánljuk az udvarlást annak, aki túl fiatal. Férfiként azt kell megvizsgálnod, hogy mennyit tanultál Isten Igéjének ismerete terén (teológiai felelősség), mennyit az autoritás gyakorlása terén, hol tartasz az anyagi felelősség gyakorlása terén, és hol az önfegyelem terén? Ha ezeknek a területeknek egyikén is komoly problémákat észlelsz, akkor ne fogj neki udvarolni, mert az udvarlás nem megoldani, hanem megsokszorozni fogja a problémákat! Nőként, vizsgálj meg, hogy hol tartasz a különbségtétel területén, megtanultál-e Isten Igéje alapján logikusan mérlegelni, vagy döntéseidet még mindig érzelmi alapon hozod meg? Elfogadod-e az Isten szerinti autoritást (szülők, gyülekezeti előjárók)? Tettél-e lényeges előrelépést az otthoni munkák végzése terén?

4. *Hogyan folyjon az udvarlás?*

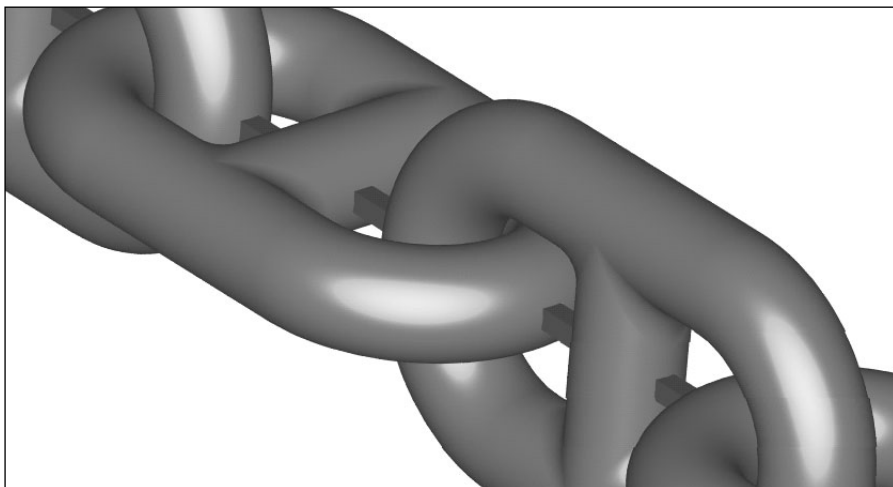
Az udvarlás elkezdéséhez igenis szükséges engedélyt kérni a lány szüleitől, és az apa az, aki erre engedélyt adhat (természetesen lányával megbeszélve ezt). Az udvarlás folyamatáról, bár itt sok mindent lehetne mondani, hadd mondjuk el újra az általános alapelvet, hogy az udvarlás bizonyos felügyelet alatt kell, hogy történjen. Ezért javasoljuk a találkozások helyszínéül a családi, közösségi, gyülekezeti alkalmakat, vagy ha kettesben maradtok, akkor a nyilvános helyeket. Az irányelv az, hogy ne teremtsetek magatoknak olyan környezetet, amely teret kínál a kísértésnek. Még ha a szülők tuszolnak is be egy külön szobába, a nyitva hagyott ajtó biztosítson mindenkit afelől, hogy nem történik ott semmi olyan, ami más-hol botránkoztató lenne. (folytatjuk)

Bagoly Gyula

„Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek néki segítő társat, hozzá illőt.”

(1Móz 2,18)

Szabadulás a kárhozatból...



Ukrajnában, Izsnyétén születtem 1984-ben. Református családban nevelkedtem. A Biblia Istenével már iskolás koromban megismerkedtem. Mélyebb betekintést viszont csak később nyertem Róla. Édesanyám mindig arra tanított, hogy járjak templomba és a vallásos alkalmakra. Én azonban – mint minden más fiatal –, jobban szerettem a szórakozást, a haverokkal való együttélést, és a diszkót.

Ahogy növekedtem, cseperedtem, Isten megéreztettem velem, hogy nincs minden rendben az életemmel. Az istentiszteleti alkalmak ekkor már rendszerint nekem szóltak. Én azonban továbbra is kemény maradtam, és folytattam addigi életviteletem. Ittam, dohányoztam, és trágárul beszéltem.

Majd a tizenötödik életévem betöltésével egy úgymond fél változás ment végbe az életemben. Vagyis elkezdtem érdeklődni komolyabban Isten iránt. Egy idő után ez is megszakadt, és láttam, hogy ez így nem lesz jó. De továbbra sem akartam lemondani a haverokról, a bulikról, és a cigiről. Nagyon sokat tusakodtam és töprengtem ezeken a dolgokon, de végül mégis a világot választottam.

Isten azonban nem hagyta életemet a bűn mocsarába nyugodni, hanem elindított egy folyamatot, amely egy istentisztelettel kezdődött. Ott megmutatta azt, hogy hiábavaló az én életem, ha nem Őszerinte élek, mert annak vége úgyis a kárhozat. Ez a dolog sokat foglalkoztatott. Később komoly félelmet nemzett az életemben az a tény, hogy én, ahogyan vagyok, a kárhozatra kerülök. Nekiláttam tehát a Bibliát olvasni,

és azt gondoltam, hogy így megoldok mindent. De az Ige nem szólt hozzám. Olyan volt, mintha üres lapokat olvastam volna. A félelmem azonban egyre nőtt, hogy a kárhozatra kerülök.

Ezekben a kétségbeesett napokban elhívtak egy ifjúsági találkozóra Beregszászba. Új volt a környezet, az emberek, vagyis az egész társaság. Éreztem, hogy ezek az emberek nem olyanok, mint én. Szeretettel vettek körül, figyelmesen kérdeztek, hogy mi az, amit nem értek, és készségesen segítettek. Ilyen emberekkel eddig még nem találkoztam! – mondtam magamban. Látva őket, még jobban érdekelt, hogy mit is kell tennem, hogy én is ilyen lehessenek. Egy kis idő elteltével Istentől kapott üzenetként azt szűrtem le, hogy újjá kell születnem és meg kell térnem. Ez a felismerés ott volt életemben, de önmagam ezt nem tudtam megtenni, és ezt Isten világossá is tette előttem.

Miután Isten megengedte, hogy reám nehezédjék keze, mély elkeseredésemben kerestem a kiutat, és töprengtem azon, hogy változzak-e meg vagy sem. A kárhozattól való félelmem napról-napra nőtt. Egészen annyira, hogy éjszaka álmomban is felrettentem. Isten, mint Bíró, én pedig, mint vádlott állottam ott. Ezek az álmok akkor múltak el, mikor eldöntöttem, hogy elmegyek az egyik ifjúsági táborba, Kuklyába. Az a három hónap, míg készültem a táborba, nagyon kemény volt. Isten újra és újra tudatosította bennem azt a gondolatot, hogy e döntés ellenére is bűnös vagyok, és meg kell térnem. Tehát a cél, amely előttem lebegett, az volt, hogy újjá születsek. Miután megérkeztünk a táborba,

jól megvoltam magammal. Egy belső hang azonban folyamatosan bűnösségemre emlékeztetett, és nem hagyott nyugodni. Az ígéhirdetések is ezt erősítették meg bennem. Minden előadáson részt vettem, és figyeltem, de a Sátán is figyelt, hogy elvegye figyelmemet az Isten Igéjéről. Isten azonban kegyelmes volt, és oda tudtam figyelni az Ő Igéjére. Hallani kezdtem az Isten szavát. A lelkész a magvető példázataról beszélt. Ez egész nap ott forgott a szívemben. Este a tábortűznél éreztem Isten rám nehezédő kezét, úgy mint még sosem azelőtt. Nemcsak bűneimet olvasta fejemre, hanem megadta a kiutat is. Két beszélgetés után láttam, hogy eddigi életem hiábavaló volt, életem semmit sem ér. Isten megláttatta velem, hogy van egy kapu, Jézus Krisztus, ami a mennybe visz. Megértettem, hogy Krisztus kereszthalála nekem is szabadulást hozott a kárhozatból. A beszélgetés után Bertalannal imádkoztunk, hogy Isten tisztítsa meg szívemet, és vegye le a bűn terhét és súlyát vállamról. Imádságom könnyekből fakadó szavak voltak, amellyel azért könyörögtem, hogy Isten bocsássa meg bűneimet, fogadjon gyermekévé, szabadítson meg, vegye le a bűn súlyát rólam. Isten megszabadított, és felszabadultan, vidáman mentem ki a többiek közé. Külsőleg nem változtam, de belül a szívem már nem az volt, ami azelőtt.

Másnap reggel Istentől kapott első üzenetem egy szép ének volt, amellyel hozzám szólt: „Én kiválasztottalak téged.” Isten megvilágosította előttem, hogy itt, e földi életemben Neki kell szolgálnom. Az ének refrénjét én is szívjből tudtam énekelni: „Jézusom kész a szívem, Néked adni mindenem, hadd legyen hálaáldozat életem.”

Így élek, mind e mai napig Isten kegyelméből tudva azt, hogy feladatot kaptam Tőle. Minden nap velem van, és nem kell félnem, mert ha Ő velünk van, akkor ki lehetne ellenünk? (Róm 8,31) Áldom az én Atyámat, hogy Ő figyel rám, és hálás vagyok Neki, hogy türelmesen vezet és tanít Igéje által, mert Ő a Mesterünk és Királyunk!

Orosz Attila

Életet és kegyelmet szerezte számomra...

„Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt.”

(Mt 10,32)

Ez az én célom is, hogy bizonyoságtétellel vallást tegyek az én Krisztusomról. Arról a nagy kegyelemről, amelyben Isten engem is részesített, azáltal, hogy kihozott a sötétségből a világosságra, és Krisztus áldozata árán engem is gyermekévé fogadott.

Kalotaszentkirályi születésű vagyok, református vallású családból származok. Ebben a községben az emberek nagyrésze református. Gyerekkoromban jártam vallásórákra, mint minden gyerek a faluban, ezt szigorúan betartottuk. Szüleim elváltak amikor én hét éves voltam, és mi (egy lánytestvérem van) az édesanyámmal maradtunk. Később férjhez ment, aztán meghalt nagyapát, és én nagymamámmal maradtam, ugyanis testvéremet édesanyám magával vitte. Nehéz gyerekkorom volt, sokat sírtam, búsultam szüleim válása miatt, de Isten velem volt. Sok nehézségből kimentett és vezérelte utamat. Am azokban az időkben ezt nem így láttam.

Elemi iskolai tanulmányaim után bekerültem Kolozsvárra, a középiskolába. Csucsán egyedül konfirmáltam, mivel más fiatal nem volt, hiszen az a vidék már református szórvány.

1966-ban férjhez mentem, férjem román, ortodox vallású. Isten két gyereket adott, egy lányt és egy fiút. 1974-ben elkerültünk a Zsil völgyébe, Vulkánba, ahol férjem bányásztként dolgozott, és én csak később kaptam munkát egy készruha gyárban. Közben jártam a református templomba, bibliaórákra, a dalárdába (mielőtt munkába álltam volna), aztán később ezekre már nem jutott idő, így csak az istentiszteleteket látogattam. Igyekeztem, hogy mindent – amit egy jó református meg kell tegyen – én is megtegyek. Jó reformátusnak képzeltem magamat, azt hittem velem minden rendben van. Jártam a templomba, úrvacsoráztam. Elmondtam minden nap az imádságokat, amiket gyerekkorom óta megtanultam. Olvastam a református imádságos könyvből az imádságokat, és úgy tűnt, hogy minden rendben van.

1996. novemberében munkanélküli lettem, sok más társammal együtt. Most már több szabad időm volt, újra jártam a bibliaórákra, aztán többen is a református asszonyok közül, elkezdünk betegeket és öregeket látogatni. Aztán összegyűltünk házaknál, különböző felekezetű asszonyokkal. Igét olvastunk, énekeltünk, imádkoztunk. A 2000. év elején kezdtem levelezni a győri „Emmausi Bibliaiskola” alapítvánnyal. Nagy buzgósággal kerestem a feleleteket a kérdésekre, és akkor jöttem rá, hogy Isten más, mint ahogy én elképzeltem, és hogy én nem vagyok az, akinek magamat gondoltam. Sokat gondolkoztam olyan kérdéseken, mint például: Ki neked Krisztus? Elfogadtam-e személyes Megváltómnak? Újjá vagyok-e születve? stb. Akkor ezeket a kérdéseket nem nagyon értettem, de rájöttem arra, hogy meg kell változzon az életem, hogy amit eddig hittem és tettem, nem helyes és nem biblikus.

Ugyanezen év augusztusában alkalmam volt elmenni a szovátai keresztyén táborba. Itt sok kérdésemre feleletet kaptam, természetesen a bibliai Igék alapján. Amikor világosodni kezdett előttem, hogy mit is vár Isten tőlem, és én mit is tettem, hogyan éltem, és milyen elégedett voltam magammal, akkor nagyon megdöbbsentem. Ugyanakkor

kor nagyon hálás is voltam Istennek, az Ő Igéjének, amely által szólt hozzám szolgálai keresztül, hogy bennem is világosság gyűljék.

Most már életemnek más célja lett. Elkezdtem olvasni a Bibliát, kalauz szerint, rendszeresen. Addig a Bibliát soha nem sikerült teljes egészében elolvasnom, mindig beleuntam, nem értettem, nem érdekelt, és sokszor megfordult a gondolat bennem, hogy meghalok, és a Bibliát nem olvastam el. Most már hála az Úrnak negyedszer olvasom, és mindig találok új dolgokat benne, és már nem unalmas, mert Isten megérteti velem az Ő Igéjét – ez lámpás az én utamon – és igyekszem ezek szerint élni.

A szovátai tábor után a presbiteriánus igehirdetők – akikkel Szovátán a táborban találkoztunk – rendszeresen eljártak Vulkánba bibliaórát tartani, amelyekre házaknál gyűltünk össze. Eleinte kéthetente, aztán gyakrabban. Most pedig Isten kegyelméből van állandó pásztorunk és helyünk is, ahol Isten dicsőítésére összegyűlhetünk a rendszeres alkalmakra és istentiszteletekre. 2003. áprilisában ennek az egyháznak én is tagja lettem Isten kegyelméből.

Amíg idáig eljutottunk, sok próbában és nehézségben is részünk volt, de



mindig Isten Igéje segített, ahol csak biztatást és bátorítást találtunk, úgy mint az 1Kor 10,13-ban is: „De hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.” Tehát ahogy az Ige is mondja, Isten mindig megadja a kimenekedést is a bajok és próbák alól. Hála Neki mind ezekért!

Tudom, hogy még sok hiányosságom van – „Ha igaznak mondanám magamat, a szájam kárhozná engem; ha ártatlannak: bűnössé tenné engemet.” (Jób 9,20) – de igyekszem Isten dicsőségére élni, és kérem az Urat, hogy vezessen Szent Lelke által a megszentelődés útján nap mint nap. „Meg lévén győződve arról, hogy aki elkezdte bennem a jó dolgot, elvégzi a Krisztus Jézusnak napjáig.” (Fil 1,6) Szeretném, ha az Úr megszólítaná szereteteimet is, férjemet, gyerekeimet, és mindazokat, akiket szívemben és imáimban hordozok, hogy elmondhassam én is, mint Józsue, hogy én és az én házam az Úrnak szolgálunk. (Józs 24,15)

Istennek legyen hála mindazokért, amit velem tett, az Ő nagy kegyelméért, azért, hogy Krisztus énérettem is meghalt a kereszten, és én is az Ő gyermekének vallhatom magamat.

Keves olvasó! Ha elfásult és fáradt vagy; ha terhek nyomják a válladat, és csalatkoztál emberekben, szeretteidben; ha úgy érzed, hogy életednek nincs értelme, tudd meg, hogy Krisztus téged is szeret, és Ő a mihozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk Ő érettünk meghalt. (Róm 5,8) Jöjj te is Jézus lábaihoz, oda a keresztnél alá, és akkor életed értelmet kap, úgy, mint az enyém is, és még sokaké! Terheid könnyűek lesznek, mert nem egyedül fogod cipelni, Krisztus segíteni fog ebben. Legyen áldott ezért az Ő szent neve!

Lázár Mária

„Mert tudom, hogy az én Megváltom él, és utoljára az én porom felett megáll.”

(Jób 19,25)

A repedt korsó¹...

Egy embernek volt két nagy cserép-korsója, amelyekben – vállán egy rúd két végére akasztva azokat – vizet hordott haza a patakából. A két korsó közül az egyik teljesen ép volt, és tökéletesen tartotta a vizet. A másikkól azonban, amely régi és repedt volt, a gyalogúton hazáig a víz mintegy fele elfolyt a repedésen át.

Ez így ment napról-napra, évekig: az ember minden nap elment a patakhoz, megtöltötte vízzel az edényeket, de mire hazaért a teherrel, a két korsóban már csupán másfél korsónyi víz volt. Az ép korsó természetesen büszke volt, hogy tökéletesen végzi a dolgát. A repedt korsó azonban látva saját hiányosságát, szerencsétlenségét szégyellte, nyomorultnak és alávetettnek érezte magát, hogy csak félig képes elvégezni a feladatát, amire rendeltetett.

Egyik nap a pataknál így szólt a gazdájához:

- Nagyon szégyellem magam, bossz meg nekem!

- Miért? – kérdezte az ember. Miért szégyelled magad?

- Azért, mert évek óta csak a fele vizet viszem neked haza, a másik fele pedig kicsorog ezen a repedésen itt, az oldalamon. Az én hibám, hogy a te fáradtságos munkád csak félsiker – mondta a korsó.

Az ember megsajnálta az öreg, repedt korsót, és ezt mondta:

- Értelek. De tudod mit? Tartsd nyitva a szemed a haza vezető úton, és figyelj, amerre megyünk – és ezzel elindult az úton hazafele.

Míg az ember ment a jól ismert úton, a korsó a rúd végén figyelt, és nézte az utat, amerre jártak. Láttá, hogy az Úr napja ragyog le rájuk, az aranylő búzamezőkre, a zöldellő fákra, és az út mentén a csodálatos színekben pompázó virágokra, amelyek látványa kicsit az öreg korsót is felvidította. Ám az út vé-



¹ Az E-mail Ministry nyomán. Fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál.

gén újra csak elszomorodott, mert megint csak a fele vizet vitte haza. Az ember így szól a repedt korsóhoz:

- Észrevetted az út mentén a te oldaladon a sok-sok szép virágot? És hogy a sok virág csak a te oldaladon hajt? Nos, mindig is tudtam a repedésről ami rajtad van, hogy abból részben kicsorog a víz. De ezt haszonra fordítottam, mert az út mentén a te oldaladra virágmagokat ültettem, és te minden nap amíg hazafelé jöttem a pataktól, megöntözted azokat. Megöntözted, kihajtottak, én leszedtem őket, és nézd – mutatott az ember a teli vázára az asztalon – a feleségem évek óta ezekkel a virágokkal díszíti a házunkat! Most már látod, hogy nélküled és a repedésed nélkül nem tudnánk így szépíteni az otthonunkat.

Mindannyian tökéletlen, repedt korsók vagyunk. De ne féljünk a saját hibáinktól, hiányosságainktól, „repedéseinktől”. Ne féljünk az életben, a munkában, az iskolában, a családban és az Úr szolgálatában, azokban a feladatokban, amelyeket Isten rendelt ki számunkra.

Az egyetlen igazi félelem az Úr iránti félelem! Vizsgáljuk meg magunkat, és lássuk be az Úr előtti tökéletlenségünket és bűneinket, ugyanakkor tekintsünk a Mindenható hatalmas megtartó erejére és bölcs tervére! Keressük alázattal az Ő akaratát a Szentírásban, imáinkban! Élünk engedelmes szívvel, és járjuk bátran a keskeny utat! Szolgáljuk őt hűséggel, alhatatossággal, és a gyümölcsök is meglesznek!

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendeltelek titeket, hogy ti elmenjeteK és gyümölcsöt teremjeteK, és a ti gyümölcsötök megmaradjon.”

(Jn 15,16)

A hímzés két oldala¹...

Kiskoromban édesanyám sokat hímzett. Akkor még nem értem fel odáig, hogy lássam, mit dolgozik, csak álltam előtte, néztem fölfelé, és kíváncsian kérdezgettem, hogy mit csinál. Ő mindig türelmesen ennyit mondott: „Hímzek, kisfiam.” Ez persze nem volt elég. Ott álltam, és figyeltem, ahogyan a kezében tartja a kézimunkát a kerek rámában, és – az alapján, amit lentől, a fonák oldalról láttam – mindig mondtam neki, hogy az egész egy kuszaság.

Ekkor rám nézett, mosolygott, és kedvesen így szólt: „Kisfiam, játsszál még egy kicsit. Amikor majd készen lesz, felveszlek, ideülsz a térdemre, és megmutatom neked. Látni fogod majd az egészet, innen fentről.”

Én csak néztem, és csodálkoztam, hogy miért híméz sötét fonállal a világosak között, és hogy az én oldalamról miért tűnik az egész olyan kesze-kusza rendezetlenségnek. Aztán végül egyszer csak hallottam édesanyám hangját, amint szólít: „Gyere, kisfiam, ülj ide, és nézd meg.” Izgatottan szaladtam oda hozzá, ő felvett, a térdére ültetett, és végre láthattam azt, amit addig nem láttam. Mindig nagyon rácsodálkoztam a látványra, lett légyen az egy gyönyörű színes virágminta vagy éppen egy tájkép naplementével. Nem hittem a szememnek, csak néztem és csodálkoztam, hiszen onnan lentől egészen máshogy nézett ki.

Ekkor édesanyám azt mondta: „Kisfiam, onnan lentől összevisszaságnak tűnt, amit láttál, mert nem tudtad, hogy a színén a minta előre meg van rajzolva, és én azt követem. Most megnézheted az én oldalamról, és láthatod, hogy mit csináltam.”

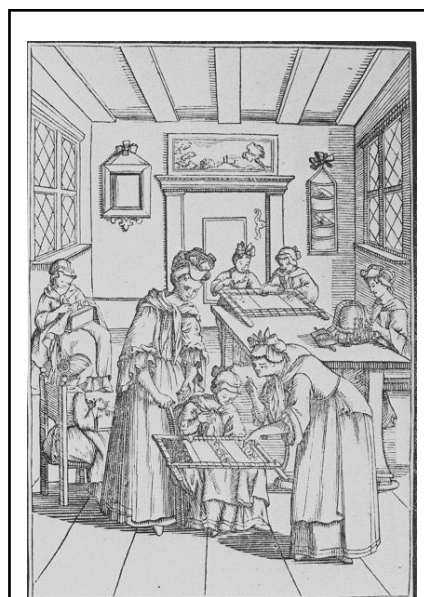
Elteltek a gyermekévek, felnőtt ember lettem és megismertem az Urat. Néha ma „sem áll össze a kép”. Kutatom a miérteket, keresem a kiutat, a megoldást, a hogyan továbbot. Ma is sokat nézek fel. Gyakran felnézek az égre és azt kérdeM: „Atyám, mi az, amit csinálsz?” Végül megértettem, hogy az Úr

is készíti az életem hímzését. Néha mégis tovább kérdeztem: „De ez elég zavaros, az egész csupa kuszaságnak tűnik. Egyes fonalak olyan sötétek! Miért nem lehet az egész világos?”

Sokat imádkoztam, és végül beláttam az Úr akaratát: „Fiam, törődj szépen a magad dolgával, én is törődök a magaméval. Egyszer majd felviszlek a Mennybe, a térdemre ültetlek, és akkor majd megnézheted az egész tervet az én oldalamról.”

**„Atyám! Ha lehetséges
múljk el tőlem e pohár,
mindazáltal ne úgy legyen
amint én akarom,
hanem amint Te.”**

(Mt 26,39)



Középkori hímzőműhely

¹ Az E-mail Ministry nyomán. Fordította és átdolgozta: Tihanyi Pál.

kényelem vallásai. Az a tény, hogy valaki őszintén hisz egy kitalált vallásban, még nem teszi az illető vallást igazzá.

Menjünk vissza például a káldeai Úr városába, azokra az időkre, amikor Ábrahám még gyerek lehetett. A városban gigantikus templomok álltak (a régészek 1930-ban tárták fel), melyek klasszikus példái a kényelem vallásának. A templom egyik legjelentősebb tevékenysége a papnők támogatása volt. A papnők „szolgálatát” pedig abban állt, hogy a város hivatalos prostituáltjaiként tevékenykedtek. Íme egy vallás, amely örökkévaló biztonsággal kecsegtetett, ugyanakkor segített továbbfolytatni a bűnös életet. Ez talán extrém példának tűnik, de jól érzékelteti, hogy miért szeretik ez emberek a vallást a saját ízlésükhöz igazítani.

Minden vallás Istenhez vezet? Hogyan is vezethetne, ha annyi közülük a saját igényeinkhez igazított emberi kitaláció! Hogyan is vezethetne, amikor a legtöbb vallást azok alapították, akik le akarták csendesíteni vallásos félelmeiket, anélkül, hogy az élő és igaz Istenhez fordultak volna!

Minden vallás Istenhez vezet? Hogyan is vezethetne, amikor gyakran egyértelműen ellentétben állnak egymással! A bibliai keresztyénség például azt állítja, hogy Isten egy szent Isten, aki Lélek, és aki örökkévaló. Őrá úgy kell gondoljunk, mint aki rajtunk kívül létezik. Továbbá azt is állítja, hogy mi fellázkodtunk Isten ellen, és egy hatalmas akadály, óriási szakadék tátong közöttünk és Isten között. A Biblia tanítása szerint Isten lehetővé tette a szakadékon történő átjutást, és ez bennünket arra sürget, hogy felismerjük bűneinket és hozzá kiáltunk bocsánatért és megkülönböztetésért.

Két ellentét

Lássuk meg, mennyire különbözik a Biblia tanítása attól a vallástól, amely szerint Isten és az ember nincs elkülönítve, hiszen Isten nem egy távoli élőlény. Isten az ember része, aki minden időben bennünk van. Így nincs szükség visszatérni Istenhez, hanem ehelyett keressük őt önmagunkban.

Csupán ez a néhány mondat elegendő, hogy meggyőzzön minden olvasót, miszerint itt két különböző vallás került röviden bemutatásra, amelyek egymástól teljesen eltérőek. Teljes mértékben egymás ellentétei, semmi közös nincs

bennük. Akkor hogyan is mondhatjuk, hogy minden vallás Istenhez vezet?

Jobban tesszük tehát, ha nem szépitgetjük ezeket a dolgokat a gondolatainkban. Az igaz vallást kell megkeresnünk! Az igaz Isten tisztán beszélt, és nem hagyta az Ő igazságát összekeveredni a hamissággal és a hazugsággal, amely szét van szórva százegy féle különböző „hit” között.

Ha Isten lennél, te azt tennéd? Teljesen összezavarnád a világot azáltal, hogy Igazság-morzskákat szórnál el egy csomó, emberek által kitalált vallás dzsungelében? Fenségedben azt várnád a férfitől és a nőtől, hogy saját maguk válogassák ki az Igazságot ebből a dzsungelből?

Nem kellene meglepjen bennünket, hogy csupán egy igaz vallás létezik. Sőt, az sem kellene meglepjen bennünket, hogy az ember annyiféle hamis utánpótlást gyárt alternatívaként, amelyek *mind-mind a kényelem vallásai*.

Tehát maradt a kérdés: Honnan tudhatom meg, melyik az igaz vallás? Ezt fogjuk a következőkben megválaszolni.

Az igaz vallást ki kell jelenteni

A *kinyilatkoztatott* vagy *kijelentett* vallás egy olyan tanítás, amely nem egy személy elméjéből vagy gondolataiból származik, hanem egyenesen magától Istentől. Végére is én semmit nem tudhatok bizonyosan Istentről, hacsak ki nem jelenti magát számomra.

Vegyük figyelembe ezeket a tényeket – mi test és vér vagyunk, de ha van egy Isten, aki ezt az anyagi világot megteremtette, akkor Ő lényét tekintve feltétlenül valamiféle rajtunk kívülről álló, ugyanakkor felettünk álló lény kell legyen. Mi azt mondjuk, hogy az Isten Lélek, hatalmas Úr, aki felettünk áll és tekintéllyel rendelkezik.

Akkor hogyan is ragadhatjuk meg Istent? Egy fizikai, anyagi lény hogyan is foghat fel valami lelkit? Olyanok vagyunk, mint a fajtékok, akik próbálják megérteni készítőjüket. Nyilvánvaló, hogy egyetlen emberi elme sem képes a maga valójában belelátni a lelki birodomba, és mélyére hatolni Isten lényének. Mi, emberi lények végesek vagyunk, megértő képességünk ereje korlátozott. Még a földön sem értünk meg mindent, akkor hogyan is tudnánk fel fogni és megérteni a végtelen Istent?

Ugyanakkor gondolkozzunk el azon is, hogy be vagyunk zárva az idő korlá-

tai közé, míg Isten, a Teremtő bizonyára nincs az idő korlátai közé zárva, hiszen Ő időn kívüli. Ő az, aki az örökkévalóság fölött rendelkezik. Mi pedig nem tudunk belelátni az örökkévalóságba. Ennélfogva egyértelmű, hogyha létezik egy Teremtő, akkor Ő nyilván nem várja el az embertől a lehetetlent, mégpedig azt, hogy saját magunk találjuk ki, milyen is Isten. Ő bizonyára szólna a világhoz, bemutatná magát és elmondaná nekünk, hogyan találhatjuk meg Őt. Az egyetlen igaz vallás az, amelyben Isten maga szól az emberhez, tehát amely egy *kinyilatkoztatáson alapuló* vallás. Pontosan ez az, amiről a Biblia is beszél.

A Biblia végig arról beszél, hogy Isten kijelentett szava, és hogy a Biblia teljes mértékben Isten szemszögéből íródott. A Biblia minden egyes könyvének ugyanaz az üzenete van számunkra, és ez egyben a legrégebbi hiteles vallási üzenet a világ felé.

A Biblia arról szól, hogy Isten saját maga eljön a földre. Amikor pedig az Úr Jézus Krisztus, Isten Fia eljött a világba, akkor teljessé lett Isten azon terve, hogy kinyilatkoztassa magát az embernek.

Hogyan ismerhetjük fel az igaz vallást? Azokban a gyülekezetekben fogjuk megtalálni, ahol a Bibliából tanítanak, prédikálnak. Nem ember által kiagyalt üzenetekkel fognak hízelegni nekünk, vagy nem hamis biztonságérzetet próbálnak közvetíteni, s nem is fogják elhallgatni a bűneink okozta problémát és megtérésünk szükségességét. Isten

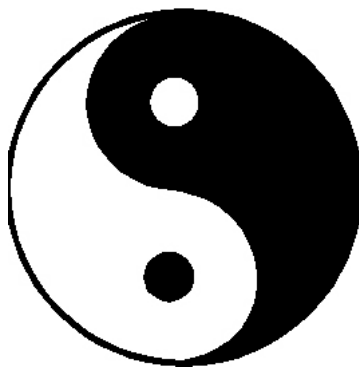
Krisna temploma



nézőpontjából fognak bennünket tanítani, és az elhangzó üzenetben komolyan fel fognak bennünket szólítani bűnbánatra és az Úr keresésére. Jézus Krisztust fogják képviselni, aki egyedüli Megváltója a mi bűneinknek, és amikor mindezt tesz, akkor a világnak szóló legősből üzenet mellett fognak kiállni.

Mindezeket túl arról fogjuk felismerni az igaz vallást, ahogyan eléri eredményeit, amilyen módon gyümölcsöt terem. A lelki élet és az isteni hatalom megnyilvánulása egyértelmű lesz. Azonnal fel fogjuk ismerni Isten hatalmát, amely a Biblia igaz tanítását valló gyülekezetekben él. Ez egy olyan gyülekezet lesz, ahol az emberek keresik az Urat s személyesen meg is találják. Óriási különbség van a világban a halott vallások és az igaz, élő kereszténység között.

Egy halott gyülekezetben az emberek egyszerűen nem ismerik Istent. És nem beszélnek személyes megtérésről. Életük alig változott meg. Nem élnek az Úr Isten jelenlétében, nem tapasztalták meg az Ő gondoskodását és erejét.



Ezzel ellentétben az igaz kereszténység egy valóságos megtapasztalás. Ezt a tapasztalatot az ember sok-sok kérdéssel kezdi, valamint üresség- és hiányérzettel. Aztán, ahogy az üzenet egyre világosabbá válik, megbizonyosodik arról, ahogy Istentől elszakítva, bűnben élt. Ez a bűnösségérzet elvezet oda, hogy komolyan kívánja a bűnbocsánatot és hogy valóban keresse Istent. Ezután az ember eljut oda, hogy meglátja, van lehetőség bűnbocsánatra, mivel a Megváltó saját maga elszenvedte a mi lázadásunkért, bűneinkért járó büntetést.

Az igaz vallás nyilvánvalóvá válik

Egy igaz és hiteles kereszténységben azok a keresők, aki Jézus Krisztushoz fordulnak bűnbocsánatért és megtérésért, megtapasztalják Isten félreérthetetlen beavatkozását az életükbe. Ezek az érdeklődő emberek Isten által valóban megváltoznak és megismerik Őt. A megtéréskor megmutatózó változás egyértelműen megkülönbözteti az igaz vallást a hamistól.

Az Úr Jézus Krisztus azt tanította, ha valaki igazán vágyakozik Isten akaratának cselekvésére, megismeri a tiszta tanítást. Ha bárki valódi késztetést érez arra, hogy keresse az Urat, és kész arra, hogy az Isten által előkészített módon keresse Őt, akkor Isten segíteni fogja az utána vágyakozót abban, hogy megértse a Biblia üzenetét és megismerje azt az utat, amelyen eljuthat Krisztushoz.

Kezdd el tehát keresni az igaz, élő hitet! Ez a hit a bűnbocsánattal és az Istenhez való teljes megtéréssel kezdődik. Bármilyen, ami ennél kevesebb hazugság.

Dr. Peter Masters

Milyen vezetőkre van szükségünk?¹

Isten a legkorábbi időktől fogva megáldotta az Ő népét, és fenntartotta Egyházát azáltal, hogy vezetőket rendelt föléljük. Miközben Izrael gyermekei rabságban sínylődtek, Isten már készítette Mózeszt, szabadítójukat. Amikor Midián hordái előzőnlötték Izrael földjét, és ezzel Isten népét a hegyek barlangjaiba és üregeibe kényszerítették, Isten Gedeont jelölte ki arra, hogy háromszáz emberrel hatalmas győzelmet arasson a betolakodók felett. Amikor Európa a pápaság és a babonaság igája alatt szenvedett, Isten szintén gondoskodott egy vezetőről. Luthert küldte a szolgálatba. Amikor Anglia visszaesett a sötétségbe, Whitfield hangja trombita tülkölésésként érkezett, hogy felébressze a halottakat.

Ezeket a vezetőket Isten maga készítette fel az ilyen különleges feladatokra. Pétert Pünkösdre, Pált a pogányok közötti szolgálatra. A helyszín és a körülmények mindig változtak, de Isten

mindig gondoskodott szíve szerint való vezetőkről.

Napjainkban az egyház vezetői között zavar uralkodik. Valamilyen mértékben mindannyiunk előtt ismerősek azok a gyengeségek, amelyek Isten Egyházát lehúzzák, megbénítják. A kérdés az hogy, vajon tudatában vagyunk-e annak, hogy kiemelkedő vezetőkre van szükségünk? Ha igen, akkor imádkozunk-e azért, hogy Isten küldjön felfegyverzett, elhívott és küzdelemre kész vezetőket a mi időnkben is? Nem a mi dolgunk, hogy megszabjuk Menynyei Atyánknak, milyen vezetőket kell küldenie, de azt el kell tudjuk képzelni, milyen ajándékokat kell találnunk azokban, akiket Isten küldött! Gondoljunk most végig a következőket, és járjunk közbe imáinkban az Úrnál, hogy ilyen vezetőket küldjön:

1. Olyan vezetőkre van szükségünk, akiknek szíve mindenekelőtt Isten és az

emberek iránti szeretettől ég; akik félik az Istent és gyűlölik a bűnt; akik fáradhatatlanul buzgólkodnak Isten dicsőségeért, és akik Krisztusért készek, akár életüket is feláldozni.

2. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik a Szentírás alapos tanulmányozói; akik bármilyen szövegrészt képesek rendszerezetten és meggyőzően magyarázni úgy, hogy közben hűségesek maradnak az eredeti szöveghez és a kontextushoz (szövegkörnyezethez). (2Tim 2,15)

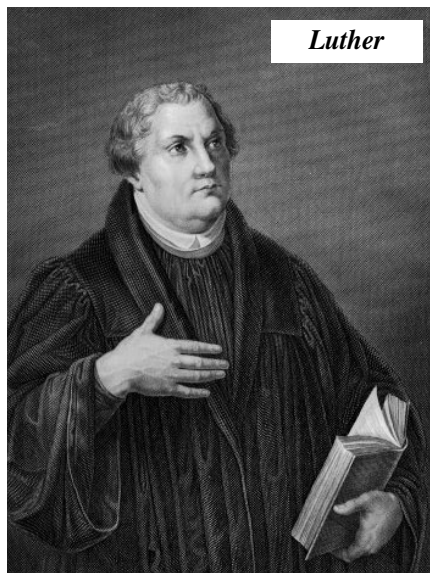
3. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik kivételesen tehetségesek a doktrínák megértésében, akik szeretik a hit kipróbált és ellenőrzött tanításait; akik ismerik a biblikus tanítást és képesek különbséget tenni a között, amit Ágoston és Kálvin, Owen és Baxter, Edwards és Gill, Hodge és Warfield tanított, illetve amit mások tanítanak.

¹ A Banner of Truth Magazine 1962. októberi számából átvett cikk. Fordította: Szepessy Judit.

4. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik szeretik és tanulmányozzák az egyháztörténelem mindegyik szakaszát (ApCsel 7.), természetesen szakosodva az evangéliumi reformációra és az ébredésekre; akik szeretik a mártírokat, és akik tudják, hogy ők miben hittek és miért haltak meg. Olyanokra, akik hozzáértően tudják alkalmazni egyháztörténelmi ismereteiket napjaink kihívásai előtt. Mindezt úgy, hogy közben elkerüljük a csapdákat, amelyekbe mások korábban már beleestek, és élnek azokkal a megoldásokkal, amelyek a múltban helyesnek bizonyultak.

5. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik elég alázatosak ahhoz, hogy apró dolgoknak is odaszenteljék magukat, de ugyanakkor rendelkeznek egy átfogó biblikus világnézettel; akik figyelemmel kísérik mindenhol a misszionáriusok munkáját, és minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy segítsenek betölteni a nagy missziói parancsot. (Mt 28,18-20; Mk 16,15)

6. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik tudják, hogyan kell szembenézni a jelen kor gonoszsaival; akik tisztán látják Isten tervét napjainkra vonatkozóan; akik hozzáértőek és fáradhatatlanok az evangélizálásban, nem karoszékből osztogatják a tanácsokat, hanem mint Grimshaw és Rowlands, a mennydörgés fiai; nem showmen-ek és önmagukat mutogatók.



Luther

7. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik szilárd alapokkal rendelkeznek a református apologetika (hitvédelem) területén, akik ismerik a modernizmust

és a tudományos elméleteket, de helyes nézőpontból tudják ezeket értékelni; akik nem követik azokat a hűtleneket, akik a romboló kritizmus tanulmányozását túlzásba viszik (ez a gyakorlat tette tönkre azokat, akik teológiai intézményeinkben tanultak), hanem az apostolokhoz hasonlóan az Evangélium erőteljes hirdetésére koncentrálnak. (ApCsel 6,4)

8. Olyan vezetőkre van szükségünk, akik nem kötnek kompromisszumot az igazság kárára a célszerűség kedvéért; akik képesek különbséget tenni sarkalatos és másodlagos fontosságú kérdések között (Mt 23,23-24); akiknek megvan a bátorságuk ahhoz, hogy félretegyék a hagyományokat és szembeszálljanak mindazzal, ami ellentmond a Szentírásnak. Mégis úgy teszik mindezt, hogy vigyáznak azok lelkiismeretére, akik nem jutottak még el a lelki felnőttkorúságra.

Bárcsak küldene Isten ilyen vezetőket!

E. H.

Létezett-e Kunta Kinte? avagy néhány szó a rabszolgaságról

„Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki szereti a felebarátját, a törvényt betöltötte.”

(Róma 13,8)

Pár hónappal ezelőtt a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat két volt munkatársával láttam egy műsort, amiben beszámoltak arról a néhány hónapról, amelyet szakadár partizánok fogságában „töltöttek” Csecsenföldön. A riportban nyíltan beszéltek a Kaukázus vidékéről, ahol a rabszolgaság intézménye ma is teljesen természetes dolog. Mint ha csak Alex Haley „Gyökerek” című regényének Kuntája köszönt volna rám. De vajon helyes-e a rabszolgaság? Írásunkban ennek fogunk utána járni.

A Bibliából pontos információkat kaphatunk a rabszolgaságról, mert Isten Igéje kendőzetlenül beszél erről a társadalmi berendezkedési formáról. Az

ókori Kelet szociális struktúrájához általános módon hozzátartozott a rabszolgaság intézménye. A legtöbb akkori keleti ország, birodalom, gyakorlatilag teljes mértékben ezen az alapon állott. Rabszolgaság nélkül élet- és működés-képtelen lett volna. A rabszolgák biztosították az olcsó, gyorsan mozgatható és engedelmes munkaerőt, ami a birodalmaknak nagy hasznot, erőt és gazdasági stabilitást kölcsönzött. Nem véletlen, hogy a fáraónak nem akaródzott elengedni a közel kétmillió zsidó népet. (2Móz 5,2) Nem gyűlölte ő különösen a népet, de ilyen nagyszámú rabszolga elengedése instabillá tette volna a birodalmat. Ez a lépés Egyiptomot gazdasági csődbe döntötte volna. Az sem véletlen, hogy Nabukodonozor Izrael legkiválóbb fiait rendelte udvarába. (Dán 1,3-4) A káldeus birodalom sosem lett volna képes rabszolgák nélkül olyan nagyra nőni, mint amilyené lett.

A jó rabszolga nagy kincs volt. Sok esetben azonban a rabszolga teljesen ki volt szolgáltatva ura despotikus hajlmainak, aki bármit tehetett vele. Az asszír birodalom különösen hírhedt volt arról, hogy rosszul bánik rabszolga állományával.

Az ókori Keleten általában három módon juthatott valaki rabszolgaságra:

1. Az ellenséges katonai erő háborús időkben katonaként vagy civilként fogságba ejtette. Ilyen helyzetben volt például Naámán feleségének kis zsidó rabnője. (2Kir 5,2)

2. Rabszolga kereskedőktől vásároltak valakit. Ilyen volt például József helyzete Potifár házában. (1Móz 39,1)

3. Valaki adóssága, szegénysége, vagy valamilyen bűncselekménye miatt lett erre a sorsra ítélve. Ez az egy népen belüli embereket érintette. (3Móz 25,39)

Izraelben eredetileg nem voltak hadifogoly-rabszolgák, mert a honfoglalás

lás Isten parancsai szerint szent háborúnak minősült, így az ellenséget meg kellett semmisíteni. (Józs 6,17-21; Ézs 14,2)

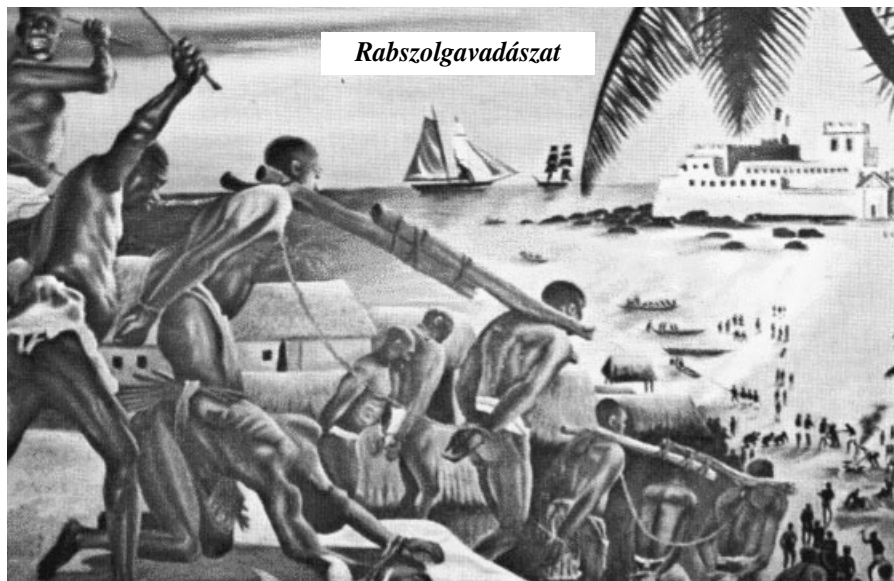
Azonban Izrael sem volt mentes a rabszolgaság alól. Különösen azután, hogy a rabszolgaság fogalma kibővült. Így sok esetben a nem természetes függőségi viszonyt is rabszolgaviszonyként definiálták. Rabszolgának érezte és így is nevezte magát az alacsonyabb sorban lévő (1Móz 44,18), a vazallus (2Kir 18,24), az alattvaló (1Sám 22,15) stb.

A zsidó birodalomban elméletileg, a többi pogány birodalomban pedig gyakorlatilag is mindenki a király alattvalója, azaz (rab)szolgája volt. (1Sám 8,10-18) Aki a király szolgálatában állt, az a király szolgája volt. Ilyenek voltak a katonák, miniszterek, a követek, udvari emberek, diplomaták.

Ha továbblépünk, akkor azt is látni kell, hogy a Római Birodalom volt a történelem legnagyobb rabszolga állama. Azt kell mondanunk, hogy az ország egész gazdasági és társadalmi berendezkedése a rabszolgatartáson nyugodott. Az akkori világ legnagyobb államában nemcsak egyszerűen rabszolgatartás folyt, hanem annak a legdurvább, legmegalázóbb formája. Nem voltak ritkák a rabszolgafelkelések sem. Az egyik leghíresebbet egy gladiátor-rabszolga, Spartacus vezette Kr. e. 74-71-ben. Leverése után a római hatalom példát akart statuálni: rabszolgák tízezreit feszítették keresztre.

Ha tovább vizsgáljuk a történelmet, akkor láthatjuk, hogy a rabszolgatartás nemcsak az ószövetségi idők jellemzője volt. Jézus korában éppúgy voltak rabszolgák, mint azelőtt. Igaz, Izrael területén kevesebb rabszolga lehetett, mert ennek ellenkezőjére nincs bizonyítékunk a Szentírásból. A korai Egyház nem foglalkozott társadalmi értelemben a rabszolgaság kérdésével. Pál apostol közbejárt Filemonnál szökött rabszolgája, Oneszinusz érdekében (Fil 1,15-16), de sehol senkit nem biztat arra, hogy a meglévő hatalmi-elnyomó rendszert erőszakkal döntse meg.

A rabszolgaság intézménye történelmi viszonylatban a Római Birodalom (Kr. u. 476) bukásával megszűnt. Mégis azt kell mondanunk, hogy a rabszolgatartás szellemisége sosem szűnt meg. Habár a nyugati keresztyénség térségében meg kellett volna szűnnie (különösen azután, hogy Konstantinus a ke-



Rabszolgavadászat

resztyénséget államvallássá tette), ez mégsem történt meg.

A rabszolgaság fennmaradt a Birodalom bukása után is. A feudalizmus gyakorlatilag nem volt más, mint a nyíltan durva rabszolgaság egy lágyabb formája. A hatalmaskodók és alsóbb néprétegek között gyakorlatilag semmi nem változott.

Az európai országokban igazán ebben a kérdésben a reformáció hozott változást. Az addigi katolikus vidékek nagyon sanyarú és nyomorult helyzetben tartotta az európai jobbágyságot. Erre a legnagyobb bizonyítékot az Európán végigvonuló parasztfelkelések adják.

1514-ben Magyarországon is aktuális lett a jobbágyság kérdése. Ebben az évben Dózsa György vezetésével bontakozott ki felkelés a magyar hűbérurak kegyetlenkedései miatt. A felkelést leverték, Dózsa Györgyöt kegyetlenül kivégezték. Ezen év október 18-án a magyar országgyűlés nemhogy könnyített volna, hanem még inkább bekeményített a parasztoknak (ld. kimondta a jobbágyok röghöz kötését, ami nem volt más, mint modern rabszolgatartás).

Hasonló helyzet volt Németországban is. Thomas Münzer (1490-1525) volt az 1524-1525-ös parasztfelkelés egyik vezetője és ideológusa. A felkelést itt is leverték, Münzert pedig kivégezték. Ez a folyamat még Oroszországot is elérte, igaz, egy kicsit később. 1671-ben Sztjepan Razin (1630-1671) doni kozák atamán lett egy átfogó parasztfelkelés vezetője. Ez évben elfogták a parasztvezért, majd Moszkvában kivégezték. Ez történt 1773-ban is. Akkor

Jemeljan Pugacsov, egy szintén katonaviselt vezető állt az 1773-1775-ös parasztfelkelés élére. Mint láthattuk, a magát keresztyénnek nevező Európa, a rabszolgaságot megtűrte, sőt annak egyes formáit gerjesztette is.

De nemcsak a keresztyén területeken, hanem a Közel-Keleten is természetes volt a rabszolga-kereskedelem. A konstantinápolyi rabszolgapiac a világ egyik legnagyobb ilyen üzeme volt. Mégis úgy tűnt, hogy – legalább is Európa területéről – a 15. századra eltűnik a rabszolgaság. A folyamatosan erősödő feudalizmus inkább a jobbágyrendszernek kedvezett.

Ez a helyzet egészen addig tartott, míg Columbus fel nem fedezte Amerikát. A „mélyen vallásos” spanyol, portugál conquistádoroknak ugyanis nem okozott gondot több ezer bennszülött indián legyilkolása és rabszolga sorsba való kényszerítése Peruban, Közép-Amerikában és Mexico-ban. Cortez és Pizarro katonái az evangélium helyett a rabszolgaságot exportálták az Új Világba. A 16. században annyiban változott a helyzet, hogy az indián rabszolgák helyett a jóval szívósabb afrikai fekete munkaerővel árasztották el spanyol és portugál gyarmatokat. Nem sokkal ezután a „protestáns keresztyén” országok is csatlakoztak emez szűgyenletes üzletághoz. 1562-ben indult meg az angol rabszolga kereskedelem, 1588-tól már állandó angol rabszolgavadász telepek működtek az afrikai Guineai-öbölben. Míg otthon, az Egyesült Királyságban 1679-ben bevezették a *habeas corpus*-t (az önkényes letartóztatást és fogvatartást megtiltó, a szemé-

lyes szabadságot biztosító angol törvényt), addig a gyarmatokon minden korlátozás nélkül garázdálkodtak. Az angolok által szerzett rabszolgák 20%-a már megérkezés előtt életét vesztette az embertelen körülmények miatt. A 17. század elejére világ legnagyobb rabszolga exportőrei az angolok lettek. Az angol kormány szemet hunyó politikája csillagászati összegeket profitált ebből a „kereskedelmi ágból”. Ez a hihetetlen bevétel, valamint a gyarmatok gazdagsága Angliát a világ vezető országává tette.

Míg a spanyol, portugál és egyéb katolikus háttérű országok csak kirabolni tudták a gyarmatokat, fosztogattak és gyilkoltak, addig a puritánok kései, elkorcsosult utódai (akik csak őseik rendszertetét, de nem hitét örökölték) megsokszorozták jövedelmüket. Ebben az angolok olyan ügyességre tettek szert, hogy nem pusztán a gyarmatokról jövő árut sarcolták meg a király kamarásai, hanem az oda tartót is rettenetes kereskedelmi vámokkal terhelték. Míg eleinte a gyarmatokra való költözés kifizetődő volt, egyre inkább ellehetetlenült az élet az adók és vámok miatt.

Az Új Világban pattanásig feszült a helyzet. Különösen az után, hogy az angol kormány 1773. májusában a gyarmatokon különleges adót vetett ki a teára, mert a teával való kereskedelemre csak az angol parlamentnek volt joga. 1773. december 16-án este indiánnak öltözött britek a Boston-öbölben 342 láda teát (kb. 4,5 tonnát) hajítottak a tengerbe, tiltakozásul a gyarmatok kizsákmányolása és ellehetetlenítése ellen. Ez az esemény a történelemben a Bostoni Tea Party néven ismert. A későbbiekben ez ahhoz vezetett, hogy a gyarmatok megtagadták az adófizetést, fellázadtak a brit korona ellen, 1776-ban elfogadták a Függetlenségi Nyilatkozatot. Így jött létre az Amerikai Egyesült Államok.

Miközben a gyarmatosok függetlenségükért harcoltak, a leghatározottabban védték jogaikat. Tiltakoztak a kizsákmányolás ellen, de elfeledkeztek arról, hogy ők egy elnyomó gépezet részeként épp ilyen, sőt rosszabb helyzetbe kényszerítik emberek millióit, megfosztva őket minden emberi bánásmódtól.

Érdekes módon, az amerikai angol gyarmatokon a rabszolgamunka mégis csak 1619-ben jelent meg (Jamestown). A gyarmatokon hihetetlen módon szük-

ség volt munkaerőre, különösen az ültetvények megjelenése után. A gyarmatosítók azonban ahelyett, hogy rendes bérezéssel hazai munkásokat fogadtak volna fel, rabszolgákat vásároltak egy életre. Ezt az eljárást semmivel sem lehet magyarázni, kivéve az emberi kapzsiságot. Ez okból a 19. századig kb. 8-15 millió rabszolgát hoztak az amerikai kontinensre. Csúcspontnak a 18. század számított, amikor több mint 6 millió rabszolga dolgozott az angol gyarmatokon embertelen körülmények között. És ez a tény senkit nem zavart...

Sok keleti társadalomban a rabszolgaság mindennapos dolog volt, konszolidálódott társadalmi intézmény, az élet része. Európában, és az őt körülövező gyarmatokon azonban nem ez volt a helyzet. Itt a rabszolgatartást nem a szükség, hanem a kapzsiság hozta. Ezért a rabszolgaság Európával kapcsolatos része még visszaszítóbbnak tűnt, mint a világ más tájain. Különösen a keresztyénség elterjedése miatt. Nem csoda tehát, hogy az európai kultúrkörből származó keresztyéneknek oroszlánrészüket volt a rabszolgaság felszámolásában. Helyszűke miatt csak három jelentősebb személlyel foglalkozunk.

Az első *David Livingstone* angol misszionárius volt. 1813-ban született Skóciában. Már gyerekkorától fizikai munkát végez. 1838-tól egészségügyi tanulmányokat folytatott, 1840-ben iktatják be. 1841-ben került Afrikába. 1849-től tett nagyobb utazásokat Afrika belsejébe. Habár a világ őt, mint nagy utazót és földrajztudóst tartja számon, ő mégis teljes szívből misszionárius volt. Minden, amit egész élete folyamán tett vagy elért, az evangélium hirdetésével

és az emberek iránti szeretettel volt összefüggésben. Az egész későbbi ismertsége is az evangélium hirdetése iránti vágyból fakadt. Azért tett nyaktörő utazásokat Belső-Afrikában, hogy utat nyisson az őt követő misszionáriusoknak a bennszülöttek felé. Nevéhez fűződik a Viktória-vízesés felfedezése (1855), és néhány egyéb kiemelkedő földrajzi teljesítmény. De az igazi cél Livingstone számára a bennszülöttek elérése volt, az evangélium által. Meg akarta mutatni a bennszülötteknek, hogy a fehér ember igazi gazdagsága feléjük nem a korbács és a béklyó, hanem Isten evangéliuma. Habár ezt a célt teljes mértékben nem sikerült elérnie, és emiatt sokszor kesergett, mégis sokat tett azért, hogy az evangélium elérje Afrikát, és megszűnjön a rabszolga-kereskedelem. A feketék között olyan tiszteletet és szeretetet vívott ki, hogy mikor 1873-ban meghalt, a feketék a szívét Afrika földjébe temették el, abba a földbe, amiért egész életét áldozta.

Második nevezetes személyünk szintén brit volt: *William Wilberforce*, a nagy szónok és reformer. 1759-ben született Angliában, neve egybe forrt a rabszolga-kereskedelem elleni harccal. 1780-tól volt tagja az angol parlamentnek. 1785-ben tért meg, és ettől fogva a rabszolgaság elleni harc zászlóvivője lett. 1787-ben ezt mondta: „A Mindenható Isten két nagy célt helyezett elém: a rabszolga-kereskedelem megszüntetését és a társadalmi reformokat.” Több könyvében, beszédében ennek a küldetésnek adta bizonyítékát, amihez hűség maradt 1833-ban bekövetkezett haláláig. Társadalomra gyakorolt hatása



Munka az ültetvényen

felbecsülhetetlen volt, évtizedekig érződött. Éppen azért, mert minden helyzetben az Örökkévaló Isten elveit tartotta szem előtt.

Harmadik személyünk, aki nagy hatást gyakorolt a rabszolgaság felszámolására, egy amerikai keresztyén nő volt, akinek nevét különösen a XIX. században mindenki ismerte: *Harriet Beecher Stowe*. 1775-ben született New Havenben Beecher lelkész családjában. A Beecher család az Egyesült Államok vallásilag egyik legrégebbi és legbefolyásosabb családja volt. Harriet az írói pályát választotta. Legsikeresebb regénye a „Tamás bátya kunyhója” (1852) volt. Regénye a rabszolgaság rettenetes, sorvasztó, emberi érzelmeket, életet semmibe vevő realitását mutatta be. Amerika szerte hamarosan több mint százezer fogyott belőle, később kiadták Európa szinte valamennyi országában. A könyv szerzőjének világsikert hozott. Nem véletlen, hogy könyve nyomán ez a törekény nő lett az északi államokban a rabszolgatartás eltörléséért kezdett harc egyik vezéregyénisége. Családja befolyását is felhasználta arra, hogy az északi lelkészek egyöntetűen lépjenek fel a rabszolgaság ellen.

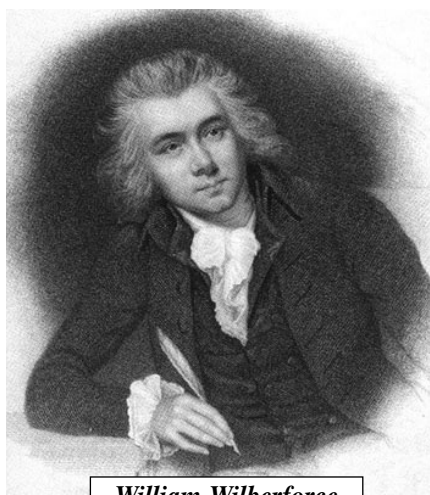
Nem lenne teljes a rabszolgaságról szóló cikksorozatunk, ha nem beszél-nénk részletesebben az amerikai rabszolgaságról. Több okból is. Egyrészt mert talán az egyik legszégyenletesebb része a rabszolgaságnak, másrészt pedig kevés olyan ország van a világon, amelyikre annyira hatott volna a keresztyén értékrend, mint az Egyesült Államokra.

Az Egyesült Államok sok mindenben ellentmondásos ország. Így volt ez történelme folyamán a rabszolgaság kérdésében is. A mezőgazdaságilag fejlett Délen terjedt el a rabszolgaság, míg az iparilag fejlett Észak, és a vadnak is nevezett Nyugat elutasította azt, ha nem is azonnal. A sors ironiája, hogy pont a keresztyén értékekhez ragaszkodó Dél küszködött a rabszolgaság kérdésével.

A rabszolgaság ellen először a keresztyén háttérrel rendelkező kvékerek tiltakoztak még 1724-ben. Ekkor még mind Északon, mind Délen dívott a rabszolga-kereskedelem. Először az önálló joggal rendelkező államok közül Rhode Island tiltotta be a kereskedelmet, de az USA Alkotmánya csak 1788-ban ratifi-

kálta a törvényt, így még kb. húsz évig folyt a rabszolgaság. 1787-ben megszűnt a rabszolgaság az Államok északnyugati részén. Ez azonban nem szüntette meg abszolút módon a rabszolga-kereskedelmet az egész államokban. A rabszolgák ára 500 dollárról (1793) 1800-ra emelkedett (1850-es évek).

Civil részről először szervezettebb fellépés William Lloyd Garrisonnal indult, aki 1831-ben megalakította az első abolicionista (rabszolgaság felszabadításáért harcoló mozgalom) folyóiratot, a *The Liberator*-t. 1833-ban pedig Philadelphiában megalakult az Amerikai Rabszolgaellenes Társaság, amely 1840-től tevékenyen részt vett a déli rabszolgák Északra szöktetésében a



William Wilberforce

Földalatti Vasútnak is nevezett titkos átjárókon keresztül.

A nagy nyomásra való tekintettel a déli államok kiléptek az Egyesült Államok szövetségéből, és 1861-ben Fort Sumter-nél megtámadták az északi csapatokat. Ezzel kezdetét vette a polgárháború Észak és Dél között, ami végül Észak győzelmével ért véget 1865-ben. Hamar meglátszottak a nagy emberszeretet árnyoldalai is. Mint minden dolognál, amihez az ember hozzányúl. Az emberbaráti szeretet hangoztatása mellett a háború egyik célja az volt, hogy olcsó munkaerőt szerezzenek az egyre terjeszkedő északi gyáraknak, valamint behajtsák azt a közel háromszázmillió adósságot, amit a déliek nem akartak visszafizetni az északi bankoknak.

Habár az USA Alkotmányának Tizenharmadik Pótcikkelye (1865) ki-mondta a rabszolgaság eltörlését, a bűn miatt az ember ember általi kizsákmá-

nyolása folytatódott egy lazább rendszer által. Az északi Belmont, Morgan, Astor, Aspinwall a háború négy éve alatt megtízszerezte vagyonát.

Az északi kormány, amely hivatalos háborút indított a rabszolgaság eltörlésére, nem sokkal ezután a nagytőkések nyomására kiszorította az indián őslakosokat életterületükről. Custer, Sheridan, és az északi sereg egyéb tisztjei lelkiismeret-furdalás nélkül gyilkolták halomra az arapaho, szíu és csejenn indiánokat pusztán azért, hogy Durant és Ames vasútja (a Pacific Vasúttársaság) átszelje kelet-nyugat irányba az Államokat. Szégyenletes dolog, hogy az Államok elnökei több mint háromszáz szerződést kötöttek az indiánokkal, de ebből egyet sem tartottak meg.

Földjeik gazdagsága miatt gyakorlatilag minden indián törzsnek rezervátumba kellett vonulnia. Itt a viszonyok rettenetesek voltak, a lelketlen szállítók maximálisan kihasználták az indiánok kiszolgáltatott helyzetét. Sok esetben az indiánok éheztek és vadászterült nélkül maradtak. Nem csoda, hogy az indiánok megszöktek a rezervátumokból. Az utolsó szabad főnök az apacs Geronimo volt, aki harcosai élén megtagadta a rezervátumba vonulást. A katonaság hajtóvadászatot indított ellene, így kényszerítették megadásra 1909-ben.

1865-ben az Egyesült Államokban a rabszolgaság eltörlötetett; ettől azonban a rabszolgatartás szellemisége, lelkiülete korántsem szűnt meg. Érdekes mellékinformáció, hogy a rabszolgaság eltörlésében mi, magyarok is tevékenyen részt vettünk, mert közel száz magyar tiszt és honvéd harcolt az északiak csilagos-sávós lobogója alatt a polgárháborúban. Egyik hősi halottunk Hollán Hugó huszárhadnagy volt.¹

A Nyolcadik Parancsolat (Ne lopj!) egyértelműen magába foglalja az emberrablás és rabszolga kereskedelem büntetét is, amelyet az Ószövetségben halállal büntettek (2Móz 21,16; 5Móz 24,7). Voetius, a holland református teológus már jóval előbb elvetette ezt a gyakorlatot. „Aki rabszolgákat ad el – mondta Voetius –, megfosztja őket legértékesebb javuktól, nevezetesen a szabadságuktól.”²

A 20. századot a rabszolgaság burkoltabb formája jellemezte. Ebben lelketlenül és képmutató módon részt vett

1 Nemeskürty István, *Kik érted haltak, szent Világzabadság!*, Magvető Zsebkönyvtár, Budapest, 1977, 438. o.

2 Voetius, *Des Christens eenige Troost*, Leiden, 1747, 590. o.

minden gyarmatbirodalom. Nem csoda, hogy a múlt században létrejövő legtöbb állam szabadságát visszanyerő gyarmat volt.

Sosem foglalkoztak behatóbban az elnyomás kérdésével, mint a 20. században. Ennek alapját először a Genfi Konvenciók adták (1864, 1889, 1907, 1929). 1945-ben a nehéz nemzetközi helyzetek orvoslására létrejött a Hágai Nemzetközi Törvényszék, ugyanakkor vezetnek be az „emberiség ellen elkövetett bűntettek” fogalmát, amit először a náci gyilkosokkal szemben alkalmaztak a Nürnbergi Perben. 1948-ban az ENSZ kiadja az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, amelynek alapját az 1789-es francia Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata adta.

Ezzel a sor azonban nem állt le. 1953-ban kerül nyilvánosságra az Emberi és Alapvető Szabadságjogok Európai Konvenciója, 1976-ban létrejön a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Nyilatkozata, valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Nyilatkozata, 1978-ban az Emberi Jogok Amerikai Konvenciója, 1986-ban pedig az Emberi és Állampolgári Jogok Afrikai Chartája.

De az emberi szív mindig új csomagolásba tudja öltöztetni saját gonoszságát. A harmadik évezred leigázó eszköze a globalizmus. Láthatjuk tehát, hogy megfelelő hamis eszközökben nincs hiány.

Hiába (ezzel azonban nem mondjuk, hogy felesleges) a nemzetközi jogrend, és az egyre szigorodó törvények, nem a külső eszközökben van a hiba, hanem az emberi szívben. Míg az ember szíve meg nem változik, addig minden külső eszköz csak ösztönző marad a jóra. Az igazi változást csak a gyökeres változás hozza. Mint minden más területén az életnek, itt is csak Isten kegyelme hozhat változást Krisztus váltsága által. Csak a szív megváltozása hoz igazi változást az emberi kapcsolatokban is. Csak az az ember bánik szabadon az emberekkel, és csak azok nem akarják leigázni embertársait, akik maguk is szabadok.

E nélkül csak Káin kései utódai vagyunk, akik bármikor kezdet emelünk embertársunkra, ha úgy látjuk jónak, még akkor is, ha ezt próbáljuk törvények közé szorítani. Rabszolgák maradtunk magunk is, és másokat is csak azért teszünk.

Pápai Ernő

Hitehagyás¹ (2.)

„Borzadalmas és rettenetes dolgok történnek e földön: A próféták hamisan prófétálnak, és a papok tetszésük szerint hatalmaskodnak, és az én népem így szereti! De mit cselekesznek majd utoljára?!”

(Jer 5,30–31)

III. Az aposztázia (hitehagyás) szakaszai

Iréneusz azt mondja, hogy a tévelygés mindig tetszetős palástot ölt, hogy azt a látszatot keltse, igazabb az igazságnál. A bűnhöz hasonlóan vonzó külsejű és kíváncsú. Ha a tévelygések súlyát viszonylagosan kezelik, ez máris az aposztázia felé vezető első lépcsőfok.

Egy indiai fa, a *taxus*, érésének első évében gyümölcsöt hoz, a másodikban leveleket növeszt, a harmadikban pedig mérget fejleszt. Ugyanígy a bűn is, miután meggyökeresedett egy ember életében vagy egy közösségekben, egyre súlyosabb lesz. Az összességében kedvező eredménnyel záruló önvizsgálat, valamint a személyi vagy intézményi önigazság nemigazán egyeztethető össze a keresztyén biblikus látásmóddal.

Az Újtestamentum ad néhány ismertetőt arra vonatkozóan, hogy az aposztázia hogyan növekszik Isten népe körében. John Owen ezt a tanítást prófétáinak tartja, melyet az egyháztörténelem fejlődése is megerősít. Owen szerint az aposztázia szakaszai a következők:

1. Hamis próféták támadnak (Mt 29,9; 2Pt 2,1)

2. Farkasok jutnak be az egyházba, hogy felfalják a nyáját (ApCsel 20,28)

3. A keresztyének meghidegülnek és eltávolodnak a tiszta tanítástól (2Tim 3,1-9; 1Tim 4,1-3)

Ha egy szemléletes példával élve, az aposztáziát a romlás virágaihoz hasonlítjuk, „virágzása” az alábbi sorrend szerint halad: tévelygések, hamis próféták, „farkasok” (a hit ellenségei), végül egy általános lelki hidegség.

IV. Személyi/egyházi analógia

Lehet-e különbséget tenni a különféle egyházak között úgy, ahogy meg lehet különböztetni egy hűséges keresztyént egy olyantól, akinek a hite eltért a helyes iránytól, vagy esetleg egy olyan személytől, aki megtagadta a hitét?

A Jelenések könyvének 2. és 3. fejezetében a 7 gyülekezethez írott levelek segítséget nyújtanak ehhez. A levelek alapján a gyülekezetek 3 fő típusát különböztethetjük meg: az ellenálló, a megalkuvó és a tévelygő egyházat.

1. Ellenálló gyülekezetek Smirna Filadelfia	2. Megalkuvó gyülekezetek Pergámum Thiatira Efézus	3. Tévelygő gyülekezetek Laodicea Sárdis
a) Hűséges: tévelygések elutasítása	Igen, de megtűri a tévtanítókat (judaistákat, nikolaitákat)	Meghaltál (az Ige elfelejtése)
b) Szegénység: a szenvedés és az áldozatok elfogadása	Igen, de a világhoz alkalmazkodik (Bálám)	Olyan cselekedetek, melyek tagadják a hitet
c) Győzelem tanúbizonyság által	Jó cselekedetek, de kicsapongások	A gazdagságba, látszólagos, a hit szempontjából halott életerőbe vetett bizalom
d) Tartsátok meg az Igét...		Veszély (3,3-16)

¹ A cikk eredeti címe: *Apostasie, vous avez dit apostasie?* Francia nyelvből fordította: Molnár Marianna.

Az aposztázia iránya – ahogy ez a táblázatból is kiderül – balról jobbra halad. Először csak részleges, s egy látzólag jelentéktelen területen mutatkozik meg, (igen, de ...), később azonban általánossá válik. A laodíceaiak és a

sárdisiak a hit szempontjából langymelegek vagy halottak, és felszólíttatnak megtérésre és bűnbánatra. Létezik-e manapság olyan helyi gyülekezet vagy felekezet, amely elkerülhetné ezt a veszélyt? Olyan jó lenne!

Az egyház Isten szövetséges népe. A Jelenések könyvében Krisztus minden gyülekezetet másként szólít meg, s az adott gyülekezetek tényleges állapotának megfelelően figyelmeztet, buzdít, felhívást intéz vagy ígéretet tesz.

Gyülekezet	Az Úr elnevezése	A gyülekezet jellemzője	Buzdítás/dorgálás	Felhívás	Ígéret
Smirna 2,8-11	Az Első és Utolsó	Szegénység, üldöztetés	Ne félj!	Légy hűséges!	Korona 2,7 > 22,2
Filadelfia 3,7-13	A Szent, az Igaz Dávid	Nyitott ajtó, megtartja az Igét	Megtartalak téged	Légy szilárd!	Új Jeruzsálem 3,12 > 22,4
Pergámum 2,12-17	Kétélű kard	Ott van, ahol a Sátán	Bálványimádás, tévtanítás	Térj meg, mert különben...	Új név 2,17 > 21,24
Thiatira 2,18-26	Isten Fia, tüzes szem	Számos cselekedete	Panaszom van ellened: Jézabel	Legyetek álhatatosak!	Hatalom 2,26 > 21,24
Efézus 2,1-7	A hét csillag	Kitartó	Elhagyta az első szeretetet	Emlékezz! Térj meg!	Az élet fája 2,7 > 22,2
Sárdis 3,1-6	Az isteni hét lélek és a hét csillag	Halott vagy	Ismerlek, halott vagy	Tartsd meg az Igét!	Vallást teszek 3,5 > 22,19
Laodicea 3,14-22	Ámen	Langymeleg vagy	Kivetlek téged a számból, megfedlek	Az ajtó előtt állok	Királyi szék 3,21 > 22,11

A Jelenések könyvében többféle gyülekezetről esik szó, különbözőek a buzdítások is, melyeket kapnak. Vajon megfigyelhetünk-e bizonyos közös vonásokat a vallásos közösségek életében? Ha a szociológusok érdeklődésére ez nem is tart számot, azok számára, akik az Ő országához tartoznak, hasznos ismeretet jelenthet. Ezek a vonások ugyanis lehetővé teszik, hogy gyülekezeteinket teológiai és lelki szempontból jellemezzük. Ez pedig segíthet abban, hogy választ adjunk a szükségletekre.

V. Az aposztázia okai

Az újjászületett emberek kétféleképpen növekednek a szentségben: pozitív módon, ha a kegyelem szerint élnek, és negatív módon, ha megszüntetik a bűnt az életükben és elkerülik mindazt, ami a testtől (az ömberi természettől) származik. Ehhez hasonlóan az egyházak a szeretet gyakorlásával és a bűn elleni harc folytatásával növekedhetnek, ez utóbbinak hatékony eszköze a tanítás és a fegyelem.

Vajon nem felejtettük-e el, hogy a keresztyén élet harc, s hogy az egyháznak harcos egyháznak kell lennie és

küzdenie kell azért, hogy fennmaradjon? Az egyénnél az aposztázia a szívben gyökerezik, azaz a Krisztus iránti hűség megrendülésében, ahogy ezt Octavius Winslow² mondta.

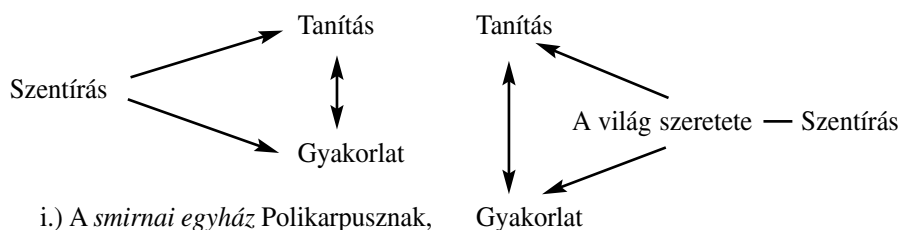
Az egyházban a hitehagyás szintén „szív-ügy”: a feltámadt Krisztushoz va-

lő viszonyulásban mutatkozik meg. Egy élő egyház harmonikus egyensúlyt teremt a tanítás és a gyakorlat, a hit és az olyan élet között. Mindkettő Krisztus Igéjének tekintélyéből táplálkozik, az alábbi módon:

Az efézusi színház



² Octavius Winslow: *A lelki hanyatlás és ébredés* (Chalon S/Saône/Europresse, 1977)



i.) A *smirnai egyház* Polikarpusznak, híres mártírjának példáját követve, valamint a filadelfiai gyülekezet tiszteletben tartja ezt az egyensúlyt, mivel mindkettő megtartja az Igét, hűséges és szilárd, eltűri az üldöztetést és elfogadja, hogy a Krisztusért való élet áldozatokkal jár, akár a halálig.

ii.) A *pergamumi és a thiatirai* gyülekezetben kompromisszumos helyzet állt elő. Azért, hogy a világhoz igazodjanak, megtűrik a tévtanításokat és a Jézabeléhez hasonló viselkedést. Az Ige, az élet és a hit közötti egyensúly megbomlik.

iii.) Az *efézusi és a sárdisi* gyülekezetben az egyensúly szintén megtört. Súlyosbítja a helyzetet, hogy elfelejtik az Igét: a cselekedetek ellentmondanak a hitnek, ez az ún. elvilágiasodás. Az alábbi ábra mutatja az efézusi és a sárdisi aposztázia természetét:

iv.) A *laodíceai* langymeleg gyülekezetben már nem a megbánásra való felszólítás a kérdés, az Úr itt már fedésről beszél.

Összefoglalásképpen elmondhatjuk, hogy az aposztázia az egyházat lényegét tekintve érinti és okai a következők:

1. *Meggyengül* a Szentírás irányadó (normatív) jellege, azaz annak elismerése, hogy a Szentírás Krisztus szava, és a legfőbb tekintély;

2. A biblikus tanítás alapos *ismeretének hiánya*, valamint a *közömbösség* a lelki dolgokkal és keresztyén tanítással szemben;

3. A *világ szeretete*: a világi gyakorlatnak megfelelő életvitel, lelkesedés azokért, akiket a világ becsül, a világ értékeinek elfogadása;

4. *Önelégültség* („gazdag vagy”), egyfajta értelmi hiábavalóság, téves meggyőződés arról, hogy az egyház változatlanul jó úton van.

A fenti jellemzők valószínűleg nem hiányoznak a helyi közösségeinkből és felekezeteinkből. Még azokat az egyházakat is, melyek evangéliumiaknak tartják magukat megkísértik a világi gyakorlatok etikai téren, s mindeközben elhomályosítják a kegyelem evangéliumát.

Érdemes lenne önelégültség nélküli önvizsgálatot tartanunk. Nem elég csak a múltra emlékezni, csupán elődeink előtt tisztelni. Meg kellene győződnünk arról, hogy mi az ára az Úrhoz való hűségnek. Ez az ár valószínűleg más természetű, mint egykoron, de vajon alacsonyabb-e? (folytatjuk)

Dr. Paul Wells

INNEN—ONNAN - INNEN—ONNAN - INNEN—ONNAN¹

Húsvéti konferencia...

Hálát adunk Istennek, hogy 2004. április 9-12. között szovátai központunkban megtarthattuk 4-ik húsvéti konferenciánkat. Négy nap alatt több mint 120 személy fordult meg gyülekezeteinkből a helyszínen és hallgathatta Isten Igéjét. Az Úr megáldotta az igehirdetéseket, előadásokat, beszámolókat, csoportos beszélgetéseket, imaközösségeket és bizonyoságtételeket. Jó volt tapasztalni, hogy az Úr ma is tud hatalmasan szólni és éreztetni jelenlétét. Köszönjük a testvéreknek, hogy imáikban hordozták a konferenciát.

Keskeny Út

A keresztyénség bebocsátást kér...

Lengyelország levelet juttatott el az Európai Unió ír elnökségéhez, amelyben hét uniós tagállam sürgeti az európai keresztyén örökség befoglalását az alkotmányos szerződés preambulumba



¹ A híreket Tihanyi Pál gyűjtötte.

– jelentette be Varsóban a lengyel külügyi szóvivő. A levelet Lengyelország, Olaszország, Litvánia, Málta, Portugália, Szlovákia és Csehország írta alá...

Népszabadság

Sajnos itt tartunk... De azért talán csak beverekszli magát valahogy a kereszténység Európába... Vagy már nincs is ott hely számára?

Fegyelem az egyházban...

„A kolozsvári Bethlen Kata Diakóniai Központban tartotta évi gyűlését szeptember 8-9-én az Erdélyi Református Egyházkerület lelkészértelmezési szövetsége. Első nap Tunyogi Lehel tartott előadást Engedelmesség és fegyelem a Bibliában, másnap Péter Miklós Engedelmesség és fegyelem az egyház-történelemben címmel. Az előadás megbeszélése során több érdekes gondolat megfogalmazódott: csak akkor lesz fegyelem az egyházban, ha nem népegyház, hanem hitvalló egyház leszünk. De jelen helyzetünkben feladhatjuk-e a népegyházat? Jobb lenne a hitvallást bevinni a népegyházba. Nincsenek eszközök, amellyel akár egyháztagokat, akár lelkészeket fegyelmezni lehetne. A presbitériumok nincsenek felkészítve arra, hogy merjenek döntést hozni egyháztagok vagy fizetett egyházi alkalmazottak ellen (pap, kántor, tanító). Nincs megelőző lelkigondozás sem, hogy bizonyos gondok, problémák később ne váljanak fegyelmi ügyekké...”

Üzenet

Szomorú, hogy mindez csak az „érdekes gondolatok” szintjén maradt... Mekkora dilemmával kell szembenéznünk: Vajon vigyék-e be a hitvallást a

népegyházba vagy sem? Mintha ez egy tetszőleges kérdés lenne... Végül: Milyen az az egyház, ahol sem a lelkészeket, sem a tagokat nem lehet fegyelmezni? Ha ennyi minden nincs, akkor egyáltalán mi van?

Népünk erkölcsi romlása...

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) legfrissebb nyilvánosságra hozott adatai szerint Magyarországon minden harmadik gyermek házasságon kívül születik...

KSH

Mit lehet erre mondani? A történelem folyamán az erkölcsi hanyatlás mindig végzetes következményekkel járt. Bárcsak könyörülne Isten népünkön, hogy visszatérhessen Őhozzá!

Szent Antal

Kolozsvár környékén...

Páduai Szent Antal ereklyéi 2004. május 15-19. között a görög katolikus egyház szervezésében Kolozsvár környékén voltak megtekinthetők. Az ereklyék egyébként első ízben „járnak” Romániában. A zarándokok nagy számban rohamozták meg a templomokat. A szervezők szerint a zarándoklat célja „a keresztények közötti közösség munkálása, ... a megtérések ösztönzése, a hit erősítése és egy lehetőség Isten jótéteményeinek elfogadására Szent Antal hatalmas közbenjárása nyomán.”

Evenimentul Zilei

Érdekes. Ilyen megtérést munkáló és hitépítő gyakorlatról sehol nem olvassunk a Szentírásban...

Ötszáz keresztényt gyilkoltak meg Nigériában

Több mint ötszáz keresztényt gyilkoltak meg két nap alatt az észak-nigériai Kano városában a helyi keresztény szervezetek szerint. Az elkövetők felfegyverzett muzulmánok voltak. Több mint tízezer ember menekült el a térségből a vérengzés előtt. A nigériai hatóságok szerint összesen negyven ember halt meg Kanóban az utóbbi napok zavargásai során.

(MTI)

Imádkozunk-e eleget az üldözött és lemészárolt keresztényekért?

Megmérték a pók tapadását...

Német és svájci kutatók először vizsgálták meg részletesen a pók tapadását. Kutatási eredményeik azt igazolják, hogy a pók (*Evarcha arcuata*, íves ugrópók) testsúlyának akár a 170-szeresét is megtarthatja. Ráadásul erre bármilyen felületen képes, legyen az akár tükörsima, akár zsíros vagy nedves. A pók ezt a lábain elhelyezkedő több százezer nanoméretű tapadó szőrszálának (skopulák) köszönheti, amelyek gyenge molekuláris kapcsolatba (van der Waals erő) lépnek azzal a felülettel, amihez tapadnak. A tapadás nem magától a felülettől függ (ellentétben sok mai ragasztóval), hanem kizárólag az apró szőrszálak felülettől való távolságától. Az eredmény egy lehetséges felhasználását jelentheti öntapadós cédulák készítése, amelyek nem veszítik el tapadásukat akkor sem, ha nedvessé vagy zsírossá válnak. De nem elképzelhetetlen olyan szkafander sem, amelynek segítségével az úrhajósok biztonságos úrsétát tehetnek az úrhajójuk külső felületéhez tapadva.

[Origo]

Nem csodálatos Isten teremtett világa?

Transzszexuálisok is indulhatnak az olimpián

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) úgy döntött, hogy a jövőben a transzszexuálisok is részt vehetnek az ötkarikás játékokon. A döntés értelmében a transzszexuális sportolók az elvégzett operációk után, választott új ne-



mükben indulhatnak az olimpiákon. „Tiszteletben tartjuk az emberi jogokat, nem vagyunk diszkriminatívak” – mondta Patrick Schamasch, a NOB orosz bizottságának vezetője.

(MTI)

Lassan nem fogjuk tudni, hogy a versenyzők közül eredetileg ki volt férfi és ki volt nő...

A hosszú élet titka...

Az emberiséget régóta foglalkoztatja a hosszú élet titka. Olasz kutatók most a genetika legújabb eredményeit felhasználva próbáltak választ találni a kérdésre. Claudio Franceschi professzor vezetésével az Olasz Nemzeti Kutatóközpont munkatársai háromezer 90 éves férfi és nő DNS-mintáit tanulmányozták. A kutatás legfőbb célja, hogy megtalálják a hosszú életért felelős géneket: ezek talán segíthetnek olyan gyógyszerek előállításában, amelyek segítségével tovább megőrizhető az egészség. Franceschi professzor szerint „elméletileg semmi akadály annak, hogy a 110, 120 vagy akár 125 éves kort is megérjük.”

[Origo]

A professzor valószínűleg nem tudja még, hogy a Krisztusban kapott örök élet még a hosszú életnél is hosszabb...

Nyári táborok, csendesnapok

Gyerektábor

(jún. 28 - júl. 5) Szováta

Feleségeink/gyerekeink tábora

(júl. 5 - júl. 10) Szováta

Ifjúsági evangélizációs tábor

(júl. 12 - júl. 19) Szováta

Kórus tábor

(júl. 19 - júl. 26) Szováta

Ifjúsági hitméllyítő tábor

(júl. 26 - aug. 2) Szováta

Munkatársak és családjaik tábora

(aug. 2 - aug. 7) Szováta

Fiatál házasságok és családok tábora

(aug. 9 - aug. 16) Szováta

Kreacionista tábor

(aug. 16 - aug. 23) Szováta

Felnőttek hitméllyítő tábora

(aug. 23 - aug. 30) Szováta

Gyülekezeti csendesnapok

(aug. 20 - aug. 22) Miskolc

(A Szerk.)



Iszlám és a Vatikán¹ (2.)

2. Érzelmi egység és annak következményei

A pápaság iszlámmal való ökumenizmusa komoly gondot okoz Krisztus igaz egyházának. II. János Pál pápa saját magát tartja az egyedüli személynek, aki képes egy új világrendet létrehozni, amelyben Róma játssza az Anya és a Törvényhozó szerepét. A második vatikáni zsinat egyik dokumentumában a pápa a következő kijelentést teszi: „Az egyesülés iránti törekvés összhangban van a Római Katolikus Egyház missziójával.”

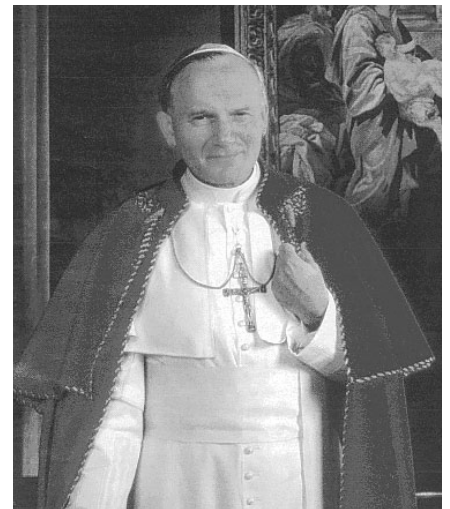
Lelki és érzelmi szinten Róma és Mekka közös alapot talált Portugália, Fatima nevű városában. Egy katolikus hírügynökséget idézve: „A Fatima hölgye, valóban Fatima, Mohamed próféta lánya... 1995. október 23-án az iráni televízió azt tudósította, hogy az 1917-es portugáliai jelenés Fatimában mohamedán eredetű vallási jelenség volt.”

Készséges elfogadás

Az iszlám vallás azt tanítja, hogy az ember megnyerheti Isten tetszését cselekedetei által. A pápa 2000. május 13-án Fatimában elmondott beszédében egy olyan üzenetet intézett az emberekhez, amit mind a katolikusok, mind pedig a muzulmánok készséggel elfogadnak: „Imádkozzatok sokat és hozzatok áldozatokat a bűnösökért” – majd hozzátette: „Sok lélek azért kerül a pokolba, mert nincs aki imádkozzon és áldozzon értük.” A természeti ember számára – beleértve a muzulmánokat is –, vonzónak tűnik Isten jótetszését elnyerni hősies cselekedet által. Mint tudjuk, ez a fajta tanítás fényévekre van attól, amit a Szentírás a kegyelem evangéliumáról tanít.

Mind a pápa üzenete mind a hősieség imádása, az iszlám vallásban az evangélium teljes tagadásával egyenértékű, ahogy ez Pál leveléből kiderül: „Nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az Ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületés fürdője és a Szentlélek megújítása által.” (Tit 3,5)

A gyakorlatban mind a római és mind pedig az iszlám rendszer – a maguk közel két milliárdos táborukkal – egy totalitárius rendszert alkotnak, ami



azt jelenti, hogy vallási dogmáikkal és szertartásaikkal a lelki és világi hatalom összefonódását segítik elő.

Ugyanakkor Róma egységes hierarchikus rendszere és infrastruktúrája sokkal fejlettebb, mint az iszlámé. Ezért könnyen megtörténhet, hogy a két vallás a római pápa irányítása alá kerül, aki mellesleg Krisztus földi helytartójának nevezi magát. Ez az egyesülés viszont egy olyan politikai erő-összpontosítást eredményezne, amely hatalmas következményekkel járna.

A pápai üzenet utánzása

A kormányzatok és a vallások világméretű egyesülésének folyamata már elkezdődött, aminek eredményeképpen egy politikailag megalkotott istent tisztelnek az emberek. Róma továbbra is úgy népszerűsíti magát, mint az a menhely, ahol egység található.

Róma elfogadja az iszlám vallást és érvényesnek tekinti azt. Továbbá a 2001. szeptember 11-i terrortámadást

¹ Az *Evangelical Times*, 2002. áprilisi számából engedéllyel átvett cikk. Eredeti címe: *Islam and the Vatican*. Fordította: Nagy Márti.

az iszlám hittől való eltávolodásnak tudja be, nem pedig az iszlám tanítás következményének. Azt kell mondanunk, nincs egyedül ezzel a véleménynyel. George W. Bush amerikai elnök is a következőket nyilatkozta: „Ezek a gyilkosok egy nagy vallás nevével éltek vissza, hogy igazolják gonosz cselekedeteiket.”

A muzulmánok ugyanezt az üzenetet népszerűsítették. Például az *Associated Press* (AP) jelentése szerint: „egy nemzetközi mohamedán vallási testület állásfoglalásában jóváhagyta az Amerikai Egyesült Államok vezette katonai beavatkozást a terrorizmus elleni harcban.” „Az állásfoglalást az elismert Jusuf al-Qaradawi sejk, három másik egyiptomi és egy szíriai kollégájával dolgozta ki.” „Az új *fatwa* Isten szava-it idézte a *Koránból* és a tekintéllyel bíró *Hadithból*.” „Muzulmánok egyesültek azok ellen, akik az ártatlanok életére törnek, és azok ellen, akik indokolatlanul engednek, hogy ilyenek megtörténjenek.” „Az öt jogász azt is elmondta, hogy a muzulmánok feladatuknak kell hogy tekintsék azt, hogy felszólaljanak a terrorizmus ellen.”

Az iszlám álláspontjában beálló hirtelen változás tökéletes összhangban van azzal, amit a Vatikán nyilatkozott, miszerint: „A muzulmánok, velünk együtt ugyanazt a kegyelmes Istent imádják, aki az emberiség bírójává lesz az ítélet napján.” A pápa, a politikusok, és a muzulmánok maguk, továbbra sem tesznek semmit a Korán háborúra éhes tanítása ellen.

Totalitárius uralom

Kétségtelen, hogy a Biblia mindannyiunkat arra sűrget, hogy békében éljünk minden emberrel. De a pápa azon törekvése, hogy létrehozza a „szeretet civilizációját” az iszlámmal összefonódva, egy kicsit több egy taktikai fogásnál Róma számára.

Ez nem más, mint a régi emberiség (humanizmus) bálványa, amit a vallás nevében átdolgoztak, majd úgy kínáltak fel a világnak, mint egy összetartó erő, amely egyesítené az összes őszintén vallásos embereket abban, hogy elítélje azt a társadalomra veszélyes fanatizmust, ami a szeptember 11-i terrortámadáshoz vezetett.

A veszélyt a protestáns hívőknek az jelenti, hogy szinte gondolkodás nélkül Ró-

mát tekintik Krisztus igaz szószólójának ezen a földön, ami természetesen egy óriási félrevezetés. Ez egy olyan hazugság, amelyet mélyen beágyaztak a vallások közötti ökumenizmus tanításába.

De a pápa püspökként nem lehet első az egyenlők között. Őszintén szólva nem is nevezhető püspöknek bibliai értelemben. Karol Wojtyła egy totalitárius hierarchiának a feje. A pápaságot – mint az újonnan helyreállított Szent Római Birodalmat – a Biblia is bemutatja. A pápa egy abszolút uralkodó. Saját világi kormányzattal rendelkezik Vatikán városban; több ingatlannal és anyagi javakkal rendelkezik, mint bárki ezen a földön. Világi hercegeket is fölülmúló kiváltságokkal rendelkezik, mivel világszerte vannak bíborosai, nagykövetei, testőrei, törvényhozó testületei, törvényei, szószólói, sajátos adói, bankjai stb. Továbbá nemzetközi szerződéseket köt és ambiciózus terveket szövöget.

Lelki kereskedelem

Ugyanakkor a pápa egy nagyon lényeges dologban különbözik más világi vezetőktől. Éspedig abban, hogy az általa folytatott lelki kereskedelem összefonódik világi hatalmának gyakorlásával. Mindeközben a pápa nemzetközi elismerést, és – amit egyetlen világi uralkodó sem merne felvállalni – tévedhetetlenséget tulajdonít magának.

Saját törvénye kimondja: „Nincs sem fellebbezés, sem menedék a római pápa

döntése, vagy dekrétuma ellen.” Ez a típusú gőg nem csak lelki téren, de világi gyakorlatában is megtalálható, hiszen olyan hatalmat tulajdonít magának, mint bármelyik totalitárius uralkodó: „A Szentszék senki által nem ítéltető el... Kizárólag csakis a római pápa hozhat ítéletet, ... azokkal szemben, akik a legmagasabb világi tisztséget töltik be az államban.”

Ez az a személy tehát, aki partneri kapcsolatra törekszik az iszlámmal. Állításai a 2Thessz 2,4-et követik: „Aki ellene veti és fölébe emeli magát mindannak, ami Istennek vagy istentiszteletre méltónak mondatik.” Vagy másutt azt olvassuk: „Följűk hágnak a magas felhőknek, és hasonló lesznek a Magaságoshoz!” (Ézs 14,14) Ha a Szentírás nem figyelmeztetett volna minket erre, akkor most jogosan félhetnénk, de a szuverén Isten szuverén marad. Az Ő célja mindebben pedig az, hogy megtisztítsa Krisztus mennyasszonyát, az egyházat itt a földön. Krisztus nem a pápát nevezte ki földi szószólójának. Ehelyett Krisztus és az Atya elküldték az igazság Szentlelkét, hogy betöltse a Vigasztaló szerepét.

Az evangélium elárulása

Ha a kortárs evangéliumi vezetők és követői lekiicsinylék, és figyelmen kívül hagyják ezeket az alapvető történelmi tényeket és bibliai próféciákat, nem tesznek mást, minthogy a történelmi biblikus keresztyénségnek kívülről rekesztik

A jeruzsálemi sziklamecset



magukat. Tudatosan elhatárolják magukat a hit nagy hőseitől. Hogy csak egy párat említsünk: Wycliff-től, Husz-tól, Luther-től, Tyndale-től, Kálvin-től, Cranmer-től, Latimer-től, Ridley-től, Bradford-tól, Foxe-től, Bunyan-tól, Newton-tól, Edwards-tól, Whitefield-től, Wesley-től, Spurgeon-tól, Ryle-től és Lloyd-Jones-től.

Lehetetlen tehát egyszerre ragaszkodni Krisztus evangéliumához és elismerni a pápai rendszer legitimitását. A Dicsőség Ura nem fogja ezt a magatartást büntetlenül hagyni. Ha az evangéliumiak továbbra is fenntartják ezt a fraternizáló kapcsolatot Rómával, akkor ez az evangélium végleges elárulását fogja megpecsételni.

Az előttünk álló választás

Isten – igen egyszerűen – így szól a Jelenések könyvében azokhoz, akik hűségesek akarnak maradni Jézus Krisztushoz: „Fussatok ki belőle én népem, hogy ne legyetek részesek az ő bűneiben, és ne kapjatok az ő csapásaiból.” (Jel 18,4) Nem lehet kiegyezés semmilyen területen a hitehagyás vallása és az apostolok evangéliuma között.

Annak ellenére, hogy a pápa bejelentette ezt az üres fegyverszünetet és a Krisztus ellenségeivel való szövetséget, az örök, kozmikus ellenségeskedés továbbra is fennmarad. Erről olvashatunk a teremtés könyvében: „Ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva között.” (1Móz 3,14) A bűnbeesés pillanatától kezdve harc dúl a világosság és a sötétség gyermekei között; azok között, akik elfogadják a kegyelem evangéliumát és Isten igazságosságát, és azok között, akik az ördögnek szolgálva egy emberek által létrehozott vallásban hisznek, az evilági kényelemnek élnek és megtagadják Krisztust, mint az egyedüli közbenjárót ember és Isten között.

A történelem eme pillanatában a pápa vezette ökumenizmus, az iszlámot egy nagyszerű vallásnak ismeri el. De az igaz hívőknek el kell dönteniük hová állnak, és kit szolgálnak, mint ahogyan arra Józsua szólít minket: „De ha nem tetszik nektek, hogy az Urat szolgáljátok, válasszátok ki még ma, hogy kit akartok szolgálni.” (Józs 24,15)

Richard Bennett
Robert J. Nicholson

Krisztus és a te problémáid¹ (1.)

„Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok: de hű az Isten, a ki nem hágy titeket feljebb kísérteni, mint elszenvedhetitek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.”

(1Kor 10,13)

Bocsánat, de ha...

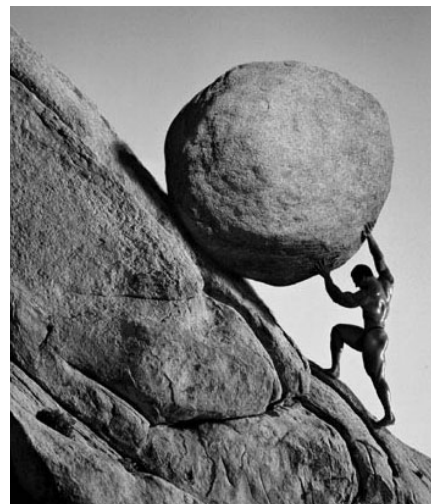
„De ha egy olyan feleséggel kellett volna élni, mint az enyém...” „De hallgasson meg lelkész úr, eddig soha senkinek nem kellett ehhez hasonlóval szembenéznie a munkahelyen.” „De más gyermekek szülei nem állítanak fel olyan szabályokat, mint az enyéme.” „Te is megtettél volna, ha ő azt mondta volna neked!”

Ezeket és száz hasonló kifogást hallgatnak naponta a keresztyén lelkigondozók. Lényegében mindezek az érvek egy dolgot mondanak: „Kérem, mentessen fel engem a felelősség alól, hogy úgy éljek, mint egy keresztyén, azon az alapon, hogy az én problémám egyedi.” De valóban az? Megengedheti-e Isten valaha is egy keresztyénnek, hogy szembenézzen egy olyan megpróbáltatással, amely végképp egyedi? Még ha Ő meg is tenné, ez egy helyénvaló mentség lenne?

Pál egy félreérthetetlenül világos válaszban ezt mondja: „Nem! Senki nem menekülhet el keresztyén felelősségei elől, arra hivatkozva, hogy az ő esete egyedi.” Valójában Pál pont arra mutat rá, hogy egyetlen eset sem egyedi! Figyelj, mit mond az 1Kor 10,13-ban: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok.”

Hadd kezdjük azzal, hogy leszögezzünk egy dolgot: az 1Kor 10,13 nincs tekintettel olyan fajta kifogásokra, amelyeket sokan közülünk hajlamosak vagyunk mentségünkre felhozni. Bűnünket egyszerűen nem lehet megbocsátani, kifogásokkal felmenteni.

Az ok, ami miatt Pál kijelenti, hogy nincsenek kifogások, az, hogy alapjában véve minden ember minden időben ugyanazokkal az alapproblémákkal néz szembe. Nincsenek különleges esetek! Ez az, amiért ebben a fejezetben Pál hi-



vatkozhat Isten zsidókkal való viszonyának történetére. Utalhat a Mózes napjaira, miközben egy pogány gyülekezetnek (értsd: nem zsidó) írt Korintusba, amely – látszólag legalább is –, egészen különböző kulturális problémákkal nézett szembe. Az idő, földrajz, nyelv és kultúra felszíne alá tekintve Pál ezt mondta: „Mindez pedig példaképpen történt” a zsidókkal, de „figyelmeztetésül íratott meg nekünk, akik az utolsó időkben élünk.” Természetesen ma Pál ugyanazt mondja neked és nekem is.

Hadd tegyük hozzá: minden problémának megvannak az egyedi vonásai. Soha nincs két pontosan egyforma eset! Amit azonban Pál fenntart az az, hogy a zsidók problémái a pusztában, a korintusiak kísértései a római birodalomban, és a mai amerikaiak elégedetlenségei lényegüket tekintve nem különböznek egymástól. Isten nem változott; az Ő parancsolatai sem változtak; és az ember továbbra is bűnös maradt – még a modern mesterkélt külső ellenére is. Az emberek manapság ugyanolyan viszonyban állnak Istennel, valamint egy-

¹ Fordította: Böződi Melinda.

mással, ahogyan azt bibliai időben tették. Ezért a Biblia üzenete ma ugyanolyan aktuális, mint amikor Pál kézirat-tekerce először volt kibontva és felolvasva Korintusban. Ezért a bűnös ember, aki nem engedelmeskedik Isten törvényének, még mindig azt találja, hogy Isten megbocsátásának üzenete a Szentírásban az egyetlen válasz a földi élet legalapvetőbb problémájára.

Ez az üzenet Jézus Krisztusról szól, aki emberré lett azért, hogy éljen és meghaljon az Ő kiválasztott népe helyett. Jézusnak is szembe kellett néznie az éhséggel, a félreértésekkel, a gyűlölettel, a csüggedéssel és a kínzó fájdalommal, amit mi is megtapasztalunk. Ő ugyanúgy ismerte a fájdalmas döntéshozatal nehézségeit, a teljes magányt a felszínes és állhatatlan tömeg között, társai hűtlenségének keserűségét, valamint a megtagadást azoktól, akikkel nyíltan megosztotta szeretetét. Ő valóban „megkísértetett mindenkiben hozzáunk hasonlóan, kivéve a bűnt.” (Zsid 4,15)

Ha valaha egy ember felmentésért esedezhetett volna azon az alapon, hogy az ő esete egyedi, Jézus megtehetné volna. Mégis, Ő soha nem tért ki az Isten vagy felebarátai iránt való felelőssége alól. Nem, Isten egyetlen igaz Fia egy lett közülünk, nem csupán azért, hogy megmentse az övéit a haragtól, meghalván bűneikért a kereszten, hanem azért is, hogy egy szent életet éljen. Teljesen betöltve Isten minden rendelését az Ő népének érdekében, úgy, hogy az Ő igazsága nekik tulajdonítható, amikor ők Benne bíznak, mint Szabadítójukban.

Mivel Ő bűn nélkül mindent elszenvedett értünk, amit ma nekünk el kell hordoznunk, tudja, hogy kegyelme által megváltott gyermekei nyomdokaiban haladhatnak. Ezért mondhatja Ő – aki a mi problémáinkat személyes tapasztalatból kimerítően ismeri – hogy: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok.” Ha Krisztus ezt mondja, akkor számíthatsz Rá! És ugyanúgy számíthatsz arra is, hogy Ő felelősségre von, ha nem Isten Igéje szerint kezel a problémákat.

Testvérek, nincsenek különleges esetek! Krisztus maga bizonyította ezt élete és halála által, és Ő elvárja tőled, hogy hasonlóan tégy. Egy olyan korban, amelyben a freudi felelőtlenység erőlködjé átítatja minden tekintetben a tár-

sadalmat, és az emberek divatosnak tartják másokat vádolni bűnös magatartásuk miatt, Jézus Krisztus egy felelősségteljes életre szólít fel téged.

Nincs alapja elmulasztani, hogy „fordítsd oda a másik orczádat is” vagy „jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék.” Krisztus imádkozott érted és meghalt érted, annak ellenére, hogy te az Ő ellensége voltál. Ő felelős felvállalta a golgotai küldetést. Amikor magára vállalta az emberek osztályrészét, Jézus megmutatta egyszer és mindenkorra, hogyan várja el Isten az Ő gyermekeitől hogy hogyan éljenek és haljanak. Ily módon testvérem, tedd félre a kifogásokat, hagyd abba a felelősség másra való áthárítását. Helyette Isten Lelkének ereje által járj úgy „mint illik elhívatásodhoz, mellyel elhívtattál.” (Ef 4,1)



Mindannyian benne vagyunk

Mikor a sebész azt mondja: „Attól tartok ezt vagy azt ki kell venni, de ne aggódjon, csak egy kisebb műtét lesz,” lehet annak az embernek a szavaira gondolsz, aki azt mondta, „Bármilyen sebészeti beavatkozás rajtam egy nagy operáció.” Rendben – az orvos ismerte a tényeket. A körmeghatározás kedvezőtlen és a sebészeti beavatkozás javallott. Mit teszel most? Megdöbbenve hazamész, elmondod a feleségednek, és reméled mondani fog valamit, ami reményt adhat kétségbeesett helyzetekben. Majdnem biztos, hogy feleséged beváltja a hozzá fűzött reményeket:

„Phil,” – mondja –, „ez nem lehet annyira veszélyes! Fred bácsinak 18 éve ugyanez a műtétje volt, és te tudod hogy ő azóta a megtestesült egészség.” Másnap megemlíted problémádat a főnöködnek. Tom biztosít: „Én magam is átestem egy ilyen műtéten, és két napon belül talpon voltam.” Bill, aki melletted dolgozik a szerelőszalagnál közbeszól: „Igen, és van egy szomszédom, aki kevesebb mint két héten belül ismét munkába állt.” Újra és újra hasonló beszámolókat kapsz, valahol csak megemlíted a rád váró műtétet. Nem telik el sok idő, és a félelem, a rossz előérzet lényegesen enyhülni kezd.

Egyszer kocsival keresztülhajtottam a „Garden of Gods”-on Colorado Springs-en kívül. Ez a természeti csoda élénken színezett sziklákból áll, amelyek hajszálpontos szimmetriában egyensúlyoznak. Ahogy a sziklák alatt lassan végighajtasz, és csodálsz a látványt, hirtelen egy problémával találod szembe magad: közvetlenül előtted egy merőleges meredek sziklafal tűnik fel, és az út, amelyen addig haladtál belevezet egy olyan keskeny nyílásba, amely úgy néz ki, hogy azon még egy VW bogár is nehezen jutna át. Miközben egy helyet keresel, ahol megfordulj és visszamenj, a szemed egy kis fehér jelzésen akad meg. Ez áll rajta:

ÚTSZÚKÜLET – MÉG MILLIÓ ILYENBEN LEHET RÉSZE

Mi készítet minket arra, hogy magabiztosan menjünk a műtőasztalra? Miért vállalunk kockázatot beragadva az Útszűkületbe? Egyik válasz biztosan az, hogy segít szembenézni az ilyen problémákkal az a tudat, hogy mások is sikeresen cselekedtek előttünk. Ez a második ok, amiért Pál azt mondta a korintusiaknak: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok.”

Az 1Kor 10,13-ról való első fejtegetésünkben megfigyeltük, hogy Pál azt állította, a mi felelősségünk kezelni azokat a problémákat, amelyekkel szembesülünk. Ha alapjában véve a mi problémáink ugyanazok, mint amelyekkel Krisztus és más keresztyének szembesültek, soha nem érvelhetünk azzal, hogy problémánk egyedi voltára való tekintettel legyünk felmentve kötelességünk alól, hogy azokat Isten szerint oldjuk meg.

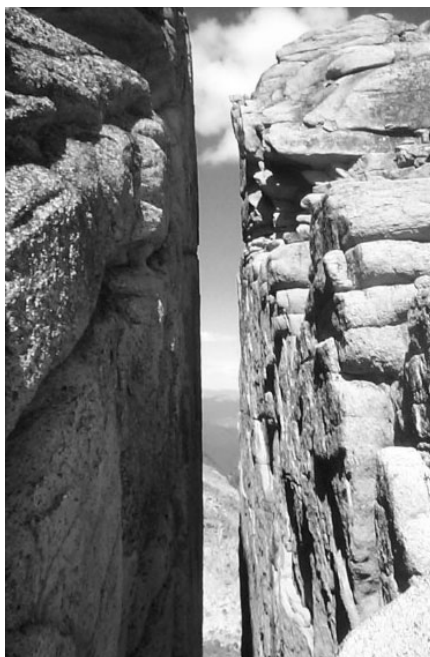
Azonban Pál nem csupán azt akarja, hogy felelősségre vonjon bennünket; ő

bátorítani is akar, és reményt is kíván adni nekünk. Arra gondolhatunk: „Ha mások sikeresen átestek ugyanazon a műtéten kevés vagy semmilyen káros következmény nélkül, valószínű én is átesek. Ha millió más autó átjuthat az Útszűkületen, úgy az enyém is átjut. Ha keresztyének százai elviselték a viszályokat, megtanulták fegyelmezni gyermekeiket, olyan férjekkel és anyósokkal éltek mint az enyém, és biztonságban átmentek a halál árnyékának völgyén Pásztorukkal az oldalukon – úgy majd én is.” Ez az a lelkiület, amellyel járni kell egy olyan világban, amelyben nyilvánvalóan sok szenvednivalónk van.

Igaz ugyan, hogy a problémák – noha hasonlóak azokhoz, amelyeket más korok emberei megtapasztalhattak – egy új bonyolultságot ölthetnek magukra a mi időnkben, és olymértékben megsokszorozódhatnak, amely korábban ismeretlen volt. De keresztyénként, nem vagy ebben egyedül! Mi mindannyian ebben a helyzetben vagyunk! Isten azt mondja, hogy meg tudod oldani ezeket a régi problémákat annak ellenére, hogy új formában jelentkezhetnek. Mások is megoldották a múltban, és Isten segítségével sokan vannak azok, akik ebben a bonyolult, rohanó korban ugyanúgy megoldják ezeket.

Emlékezz! Jézus Krisztus olyan bonyolultságú problémákkal nézett szembe, amelyek a legmesterkétebb IBM számítógépet is megingathatnák – és azokat bűn nélkül oldotta meg. Neked nem kell annyira súlyos, bonyolult, annyira nagy jelentőségű problémákkal szembenézni. De neked is rendelkezésedre állanak ugyanazok az erőforrások, amelyek számára adottak voltak. A pusztában – háromszor az Igéhez folyamodva – Jézus sikeresen megíúsította a Sátán csábításait. Aki el akarta téríteni Őt az Isten által eltervezett útról, amely a kereszthez vezetett, ahol Ő kiöntötte véréát az Ő népe helyett. Neki itt kellett szenvednie és meghalnia. Neki itt kellett elszenvednie a földi gúnyolódásokat és a menny haragját. Őt itt úgy kezelték mintha, Isten szent, szeplőtlen Fia hazudott volna, paráznaságot és házasságtörést követett volna el, gyűlölt és gyilkolt volna. Ő itt halt meg értem és érted. Milyen nagy szeretetről tett bizonyosságot, amikor rendületlen visszatartotta, hogy úgy nyerve el az evilági uralmat, hogy a látszólag „könnyebb” utat választja!

Abban az állhatatosságban – 40 napi és 40 éjszakai böjtölés után – látjuk az erőt, amely Isten Igéjéből származott. Jézus nem érzések szerint cselekedett (még az erős éhségérzet hatására sem), hanem inkább Isten Igéje szerint. Valóban, amikor Jézus azt mondta „Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden Igével, ami Isten szájából származik”, Ő megadta a kulcsot az élet problémáinak megoldására. A problémák megoldása a Biblia követésében rejlik, amelyre hivatkozott, amely sikeresen fenntartotta és vezette Őt a legnehezebb megpróbáltatásokon át. Ugyanaz a Könyv ugyanazt tudja tenni veled is! Testvérem, nem számít mennyire komolyak jelenlegi problémáid, nem számít mennyire reménytelennek tűnik jelenlegi helyzeted, végy bátorságot! Nem vagy egyedül! Van egy megértő



Főpapod, Aki részt vállal minden problémádban, Aki hozzánk hasonlóan mindenben megkísértetett, kivéve a bűnt. (Zsid 4,15) Ő ismeri a szívfájdalmadat. Ő ismeri a bánatodat. Ő ismeri a problémádat. Ő tud mindezekről! És Pál által Ő végeredményben ezt mondja neked: „Más keresztyének is ugyanezekkel a problémákkal néznek szembe – sikeresen az Én kegyelmem által.”

Amikor körülötted mások, akik nem ismerik Krisztust, beleroppannak az élet terheibe, te megállhatsz. Pontosabban, neked meg kell állnod! Mert Isten úgy rendelkezett, hogy ugyanazokkal a problémákkal nézz szembe, mint ők,

azért, hogy Ő benned megbizonyíthassa hatalmának és kegyelmének csodáját. Amikor a fák kint a földig vannak hajlítva és a vihar egyre növekvő erősséggel dühöng, amikor az emberek szíve megremeg a félelemtől, a te szíved olyan kell legyen, mint az óra bent a házban, amely nem hagy ki egy ütést sem, amely szabályosan – mint mindig – ugyanabban az ütemben ketyeg. Be kell bizonyítsd, hogy az Ige Ura megtartotta az Ő szavát!

Hagyd fel a panaszkodással, a pityergéssel, az aggodalmaskodással! Vedd kézbe ismét a Bibliát; táplálkozz erőt adó üzenetéből, és oldd meg azokat a problémákat, ahogy Isten mutatja, az Ő Fiának, Jézus Krisztusnak dicsőségére.

Ti tudtok egymáson segíteni

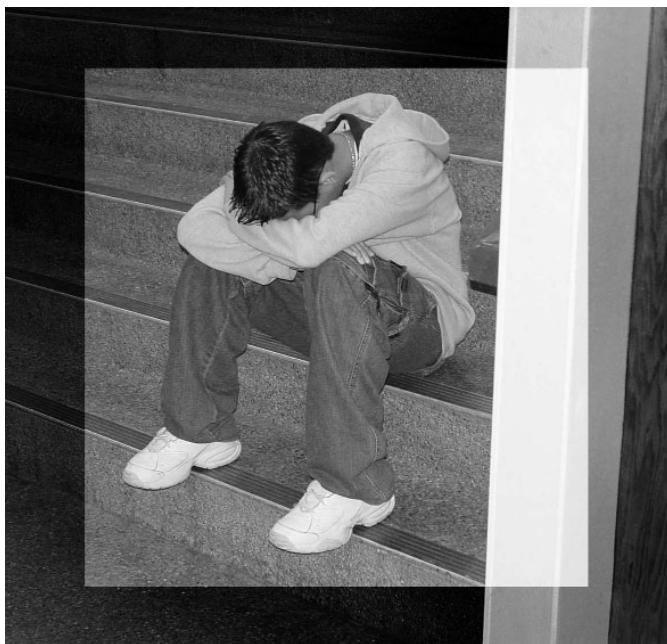
Hova fordulj segítségért? Hol találhatsz segítséget? Bill bajban volt. Annak ellenére, hogy keresztyén volt, szükség idején pénzt sikkasztott, és ebből kifolyólag – a bűntudat súlya miatt – depressziós lett. Továbbá a lebukás félelme annyira ránehezedett, hogy ezt munkahelyi tevékenysége is kezdte komolyan megsínyleni. A felesége unszolni kezdte, hogy menjen el egy pszichiáterhez. Kétségbeesésében Bill végül lekipásztorához fordult. Elpanaszolta csüggedését és segítséget kért. Félig-meddig át akarta volna beszélni problémáját lekipásztorával, de ugyanakkor félt is az igazság bevallásának lehetséges következményeitől. Így hát remélte, hogy a lekipásztor valahogyan képes lesz kihúzni belőle a történetet. Azonban nagy csalódására a lekipásztor – aki alaposan felkészítettett depressziós személyek felismerésében és abban is, hogy valahányszor ilyen depressziót észlel a páciens máshoz irányítsa – azt javasolta Billnek, hogy „szakavatott segítséghez” folyamodjon. Így végül Bill egy elmegyógyintézetben kötött ki, alávetette magát egy sokterápiának, elidegenült a családjától és a barátai is gyanúsán néztek rá. Rendszertelen hazalátogatásai alatt mindenki megértő szerepet játszott, de Bill tisztában volt valódi érzelmeikkel. Mindez – és ennél sokkal több – azért történhetett meg, mert Bill nem vallotta be bűneit és nem rendezte adósságát Isten szerint!

Azonban nem ez a történet egyetlen szomorú vonása. Bill elbukott, de

ugyanígy elbukott felesége és lelkipásztorja is. Billnek nem volt szüksége sokkterápiára, vagy felvételre egy elme-gyógyintézetbe. Billnek arra volt szüksége, hogy kövesse Isten megbocsátásának útját és adja vissza az elsikkasztott pénzt. De sem a családja, sem az egyháza nem szembesítette őt azzal a ténnyel, hogy depressziója mögött akár bűn is lehet. Ez a lehetőség még csak fel sem merült előttük. Úgy a családba mint a lelkipásztorba annyira alaposan bele volt nevelve a mai freudi erkölcs, hogy soha nem gyanították Bill depressziójának valódi okát. Következésképpen elbuktak és nem tudtak Billnek segíteni.

Minden lelkigondozó – aki elme-gyógyintézetekben dolgozott, ahogyan én is néhány évvel ezelőtt – felfedezte, hogy ezek az intézmények tele vannak olyan emberekkel, mint Bill. Ezek az emberek (és számos közülük keresztyén) hasznos, gyümölcstermő életet folytathatnának ma, ha keresztyén társaik egykor szembesítették volna őket a bűn lehetőségével, mint nehézségeik gyökerével. Természetesen nem minden viselkedési zavar származik egyedi bűnök elkövetéséből; egyesek toxikus problémákkal küszködnek, esetleg agydaganatokkal, agykárosodással, stb. Mások fizikai károsultságaik vagy szervezetük működési rendellenességei miatt teljesítenek rosszul. De viszonylag jelentéktelen azok száma, akiknek a problémái szervi eredetűek (azokkal szemben akiknek egyszerűen azért nem megy az életük, mert nem oldják meg problémáikat biblikusan). Az állítólagos „mentális betegségekből” szenvedő emberek nagy számban egyáltalán nem betegek. Igaz, hogy gyomorfekélyig gyötrődhetnek, vagy a lebukás félelmétől megbénulhatnak, azonban ezek a betegségek csupán kihatások és végeredmények. Tehát mindezek a betegségek a problémák következményei, nem pedig azok okai. A valós megoldás problémájukra nem az elme-gyógyásztól vagy sokkterápiától várható – hanem Jézus Krisztusban lelhető meg.

Sajnos Jézus Krisztus Egyháza nem ismerte fel ezt a tényt, és valóban szövetkezett a freudi megtévesztéssel, mely szerint a homoszexuálisok és alkoholisták, házasságtörők és hazugok, gyávák és rágalmozók, kérkedők és kapzsisz „nem felelősek” tetteikért, mivel „mentálisan betegek.” Következésképpen az egyház gyakorlatilag elve-



szította valódi képmását, mint egy szerető, megbocsátó, segítő és gyógyító emberi közösség, amely „egymás építésére” gyűlt össze. Rengeteg mondani-való lenne az egyházzal, mint intézménnyel, amelyben ridegséget, rágalmozást és elidegenülést lehet találni; de mi történt az egyház első századi képmásával?

Mi történt vele? Miért tűnt el? Azért, mert a kölcsönös szeretet és gondviselés gyakorlása is megszűnt; eltűnt a „szakavatott segítség” megjelenésével; eltűnt ahogyan a szerető fenytés gyakorlása megszűnt. Hol találod ma egy gyülekezetet, ahol a tagok valóban „jó cselekedetekre buzdítják egymást”? Hol találod meg azokat, akik lelkiileg támogatnak egy testvért, aki bűnökkel küzd? Milyen gyakran segítenek a keresztyének mások terheinek hordozásában? (Gal 6,1-2) Hány keresztyént ismeresz, akik annyira fontosnak tekintenek más keresztyéneket, mint saját magukat, és akik tekintettel vannak mások érdekeire? (Fil 2,3-4) Hol látod azt, hogy a gyülekezetekben a testvérek szembesítenék azokat, akik megsértették őket? (Mt 5,23-24; Mt 18,15-20) Nem csoda, hogy olyan sok a keserűség, a rágalom és a nehezítés, amikor a keresztyének elmulasztják alkalmazni Isten megbékítő eszközeit! Mi történt? Megmondom nektek mi történt!

Mivel igen könnyűnek tűnt a legkisebb ellenállás nyomvonalát, valamint a minimális önfeláldozás útját követni, Jézus Krisztus Egyháza a propaganda könnyű áldozata lett. Ez a freudi propa-

ganda kijelentette hogy azok az emberek, akiknek nehézségük van az élet problémáinak megoldásában – egy kórházi káplán szerint – „erkölcsileg semleges” személyek és ezért nem felelősek. Röviden: betegek, és mi nem tudunk semmit tenni azért, hogy segítsük őket. Szükségük van a *szakértőre*. Szükségük van „szakavatott segítségre”. Lelkipásztorok és más keresztyének is hasonlóképpen arra a következtetésre jutottak, hogy ők nem alkalmasok ilyen embereknek tanácsot adni.

De valóban alkalmatlanok lennének erre? Elveszítette volna az Egyház a képességét a jóra? Ne lenne reménysége Krisztus nyájának arra, hogy visszanyerje azt a közösséget, amelyben a hívők egymás építésén dolgoznak? Ne lenne képes minden tag arra, hogy oly módon tevékenykedjen, hogy ez a teljes test szeretetben való épülését szolgálja? (Ef 4,16)

Hogyne lenne képes! De természetesen ez csak akkor történik meg, mihelyt a keresztyének megértik az 1Kor 10,13 harmadik célzását. Azt az igeverset, amelyet eddig tanulmányoztunk: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok.” Láttuk, hogy ez magában foglalja, hogy mi nem tudjuk a felelősségeinket elhárítani – mondván a mi problémánk „egyedi.” Isten azt mondja, hogy ezek a problémák közösek, azaz, mások által is megtapsztaltak. Ugyakkor megjegyzést tettünk a reménységről, ami természetes ebben a felfogásban: ha mások sikeresen szembesítik a ténnyel – Isten útjait követve és fel-

használva az Ő erőforrásait – ugyanúgy mi is szembenézhetünk. De most figyeljünk meg egy másik célzást: ha a problémák, amikkel az emberek szembenéznek, alapjában véve ugyanazok. Arra való tekintet nélkül, hogy a részletek hogyan különbözhetnek. Azok a keresztyének, akik felfedezték hogyan oldják meg saját problémáikat az igei alapelveknek megfelelően, már eleget tudnak ahhoz, hogy segítsenek más keresztyének problémáinak megoldásában. Ha növekszel Isten kegyelme által, akkor abban a mértékben tudsz segíteni mások növekedésében, amilyen mértékben te magad is előrehaladtál ismeretben és tapasztalatban. Te már alkalmas vagy erre a feladatra! Valójában valószínűleg jóval alkalmasabb vagy erre, mint sok állítólagos szakértő.

Az elmegyógyászok, a nyugtatógyógyszerek adagolása mellett (amit bármelyik orvos meg tudna tenni), ritkán érvényesítik orvosi neveltetésüket. Helyette azzal töltik idejüket, hogy az értékekről beszélnek a betegeknek. Megkísérelik megváltoztatni a jellemet és a viselkedést. Nos, azt szeretnénk, ha a freudi pszichoanalitikusok arról beszélnének keresztyén felebarátainknak, hogy értékrendjük túl szigorú, és ezért azt vissza kell egy kicsit venni? Komolyan hisszük, hogy egy ember, aki Jézus Krisztus szabadító kegyelme nélkül él, a nyáj tagjait szeretetteljesebb és hűségesebb engedelmisségre tudja vezetni az Úr iránt? Valóban azt gondoljuk, hogy a Lélek gyümölcsöket fog teremni egy olyan környezetben, ahol figyelmen kívül van hagyva? Egy olyan környezetben, ahol az Isten Igéjének alapelveit *kétségbe vonták és aláaknázták?*

Jézus Krisztus úgy jött – mondja Lukács – hogy közben tanított és cselekedett. (ApCsel 1,1) Nem csak tanított, hanem cselekedett is. Azzal a feladattal bízta meg Egyházát, hogy a cselekedeteket amelyeket Ő cselekedett, a követői szintén véghezvigyék, sőt még nagyobbakat is azoknál. (Jn 14,12)

Hol állnak az Egyház cselekedetei ma? Hol van ma Krisztus hatalma és tekintélye? Ezt csak akkor tudjuk meg, amikor visszatérünk egymás hitben történő kölcsönös építésére! Keresztyén, a te Urad, Jézus Krisztus nevében, menj és segíts testvéreiden ma! (folytatjuk)

Dr. Jay E. Adams

Noé bárkája (1.)

A BBC 2004. március 21-én (vasárnap) ismertette Jeremy Bowen legújabb „felfedezését” a bibliai archeológiában. Bowen, – aki már korábban is foglalkozott Krisztus életével és az egyiptomi kivonulás vizsgálatával – ez alkalommal a kutatási témának Mózes első könyvében Noét és az özönvíz történetét választotta.

Bowen az özönvizet „az emberi történelem egyik legnagyobb mondájának” nevezi, majd hozzálát a történet „szétszedéséhez”. Szerinte a bibliai feljegyzésekkel három fő probléma merül fel:

1) Abban az időben képtelenség volt akkora fahajót építeni.

2) Noé nem volt képes arra, hogy összegyűjtsön és elhelyezzen a bárkán az összes állatfajból két példányt.

3) Nem volt elegendő víz a Földön ahhoz, hogy minden víz alá kerüljön.

A szkeptikusok századok óta felhozzák ezeket a kifogásokat, azonban az emberek nagy részéhez csak most, Bowen által jutottak el ezek a felvetések. Azonban nézzük meg közelebbről ezeket az állításokat.

Egyszerűen túl nagy?

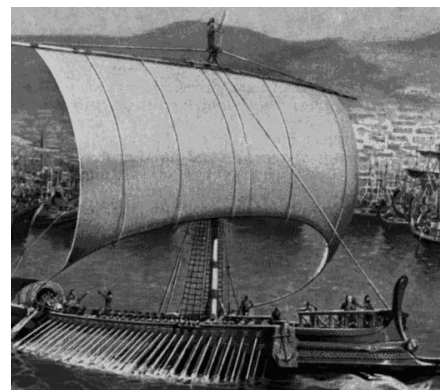
Vegyük először az első „lehetetlenséget”, mely szerint képtelenség volt abban az időben akkora fahajót készíteni, mint a bárka. A Biblia leírása szerint a bárka 300 sing hosszú, 50 sing széles és 30 sing magas volt. Ha azt vesszük, hogy egy sing másfél lábnak felel meg, akkor a bárka – bibliai mértékegységeket használva – 450 láb hosszú, 75 láb széles és 45 láb magas volt. Bowen kisértőül állította azt, hogy a bárka „majdnem olyan nagy, mint a Titanic”. A valóságban a bárka fele olyan hosszú és kétszer olyan széles volt, mint a Titanic. Bowen szerint még a mérnöki bátorságukról híres viktoriánusok is képtelenek lettek volna egy ilyen méretű hajót fából elkészíteni. Tom Vosmer tengeri régész állítása szerint pedig a bárkát „vas megerősítés” nélkül el sem lehetett volna készíteni. A csupán fából készült bárka nem tarthatta volna meg a formáját – elferdült volna, és az összeillesztéseknél szétcsúszott volna. A jobb hatás kedvéért speciális effektusok bevetésével bemutatták a bárka széttrészt és elsüllyedését.

Nem annyira kezdetleges

A valóság viszont az, hogy az ősi hajóépítési technika közel sem volt annyira primitív, mint ahogy azt a műsor bemutatta. A Biblia szerint az özönvíz előtti civilizáció elég fejlett volt: ismerték a fém megmunkálását is (1Móz 4,19-22) – bár ez a technológia az özönvízzel elveszett, majd újra „fel kellett fedezni”.

Bizonyítékaink vannak arra, hogy néhány ókori hajó megközelítette a bárka méreteit. *Athenaeus* például részletesen ismerteti Ptolemaios Philopator (Kr.e. 244-205) által építtetett hadihajót, ami 420 láb hosszú, 57 láb széles és 72 láb magas volt. A hajó nagysága megközelíti Noé bárkájának méretét. A hajó meghajlását el tudták volna kezelni, ha az alsó négy fedélzetet rétegesen farönkökkel erősítik meg deszkák helyett. A használt fa fajtáját nem ismerjük biztosan. Azonban, ha a *gófer* nem egy fafajta, hanem a fa megkeményítésére használatos folyamat végterméke, akkor a hajó elsüllyedésének kockázata még kevésbé valószínű. Végül, a fahajókon el lehetett kerülni a hasadékok megjelenését. Ezek általában a rossz építési módszerek eredményeként jelentkeztek. (folytatjuk)

Paul Garner



Ókori hajó

¹ Az *Evangelical Times* 2004. májusi számából engedéllyel átvett cikk. Eredeti címe: *Demolishing a Straw Ark: The BBC's Noah's Ark Fiasco*. Fordította: Niházy Beáta.

HETI SZOLGÁLATI ALKALMAK GYÜLEKEZETEINKBEN:

HELYSÉG	KAPCSOLAT	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
Budapest	Sikó Mihály 06-1-322-9317		18:00 FB				10:00 IMA 11:00 IT 18:00 HIT
Miskolc	Bagoly Gyula 06-46-412-558		17:00 FB				9:45 IMA 10:30 IT 17:00 IT
Kaposvár	Bencs Miklós 06-82-712-489						16:00 IT
Barót	Tókos Sándor 0267-377-369					18:00 FB	11:00 IT 18:00 FB
Brassó	Simon Szabolcs 0268-328-278			18:00 FB			11:00 IT 18:00 IT 19:00 IMA
Erdőszentgyörgy	László Lehel 0723-630-793	18:00 FB				18:00 HIT	10:00 IT 18:00 FB
Kézdivásárhely	Simon Szabolcs 0267-318-773						15:00 IT
Kolozsvár	Szász Attila 0264-450-567		18:00 IMA				10:00 IT 17:30 FB
Marosvásárhely	Kovács Kálmán 0265-160-701			18:00 FB		10:00 GYB	11:00 IT 17:00 IMA 18:00 FB
Nyárádszentanna	László Lehel 0723-630-793						
Rava	László Lehel 0723-630-793			14:00 HIT			14:00 IT 16:00 GYB
Petrozsény	Zólya Csaba 0723-395-260				15:00 FB		
Sepsiszentgyörgy	Simon Szabolcs 0267-318-773		19:00 FB	19:00 IMA			10:00 IT 19:00 FB
Szamosújvár	Szász Attila 0723-368-408						14:30 IT
Szék	Vigh István 0264-228-261		19:00 FB		19:00 FB		11:00 IT 16:00 IT 18:00 FB
Székelykeresztúr	Tamás Sándor 0723-332-053			16:00 FB			8:30 IT
Székelyudvarhely	Curcubet Gábor 0266-210-211		19:00 FB		19:00 FO		10:00 IT 11:00 HIT 16:00 FB
Szováta	Kovács Ferenc 0265-577-592						10:00 IT 17:00 FB 11:00 FB (Parajd)
Vulkán	Zólya Csaba 0723-395-260		16:00 IMA 17:00 FB			11:00 GYB	10:00 IT 17:00 FB
Badaló	Gál István 031-417-6372				19:00 FB		13:00 IT
Barkaszó	Lőrinc Bertalan 031-417-6372						13:00 IT
Beregszász	Demeter Géza 031-412-4639		15:00 FB 16:00 FO				10:00 IT
Gát	Lőrinc Bertalan 06-20-808-4845			15:00 IMA 16:00 FB			10:00 IT
Izsnyéte	Lőrinc Bertalan 031-417-6372	19:00 IB			17:00 IMA 19:30 FB		15:00 IT 17:00 IMA
Kukja	Demeter Géza 06-20-416-5037						13:00 IT
Rafajna	Demeter Géza 06-20-416-5037			18:00 FB			16:00 IT
Zápszony	Demeter Géza 06-20-416-5037			15:00 FB			

IT – istentisztelet, FB – felnőtt bibliaóra, IB – ifjúsági bibliaóra, FO – fórumbeszélgetés, HIT – hitvallás tanulmányozás, GYIT – gyerekestentisztelet, GYB – gyerekbibliaóra

FELHÍVÁS

A Keskeny Út szerkesztője örömmel veszi tudomásul, hogy lapunk tartalma sok hívő testvérünknek segít a lelki- és hitbeli növekedésben. Kérem kedves olvasóinkat, hogy bizonyágtételeikkel, cikkekkel és egyéb írásaikkal járuljanak hozzá, hogy lapunk gazdagabb és színvonalasabb lehessen. Szeretnék tehát bátorítani mindenkit, hogy kapcsolódjon a lap szerkesztéséhez és – nem utolsósorban – terjesztéséhez.

A Szerkesztő